

WAŁBRZYCH

Sprawozdanie Prezydenta Miasta Wałbrzycha

**Ocena aktualności i stopnia realizacji
Gminnego Programu Rewitalizacji
Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2025**

Raport według stanu na dzień 31.12.2018 r.

Opracował Zespół Biura Rewitalizacji i Planowania Przestrzennego Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu:
Dominika Michalak, Agnieszka Torzecka, Robert Szymala
pod kierownictwem Justyny Pichowicz

Redakcja: Katarzyna Spadło, Instytut Rozwoju Miast i Regionów

Opracowano w ramach projektu “Finansowe i planistyczne narzędzia w programowaniu i wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Fundusz Spójności

Spis treści

Spis treści.....	3
Wstęp	4
1. Metodyka oceny aktualności i stopnia realizacji GPR	5
2. Ocena stopnia realizacji przedsięwzięć GPR (monitoring przedsięwzięć)	7
3. Ocena stopnia realizacji celów GPR w odniesieniu do stanu zjawisk kryzysowych (monitoring stanu obszaru rewitalizacji)	10
3.1. Analiza stopnia realizacji Celu 1. <i>Wzrost aktywności i zaradności mieszkańców</i>	12
3.2. Analiza stopnia realizacji Celu 2. <i>Wysoka jakość przestrzeni publicznej i poprawa warunków zamieszkania</i>	18
3.3. Analiza stopnia realizacji Celu 3. <i>Stymulowanie rozwoju gospodarczego i osobistego</i>	27
4. Ocena aktualności dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2025.....	30
4.1. Otoczenie lokalnych dokumentów strategicznych.....	30
4.2. Diagnoza szczegółowa obszaru rewitalizacji	31
4.3. Wizja, cele i kierunki działań.....	31
4.4. Przedsięwzięcia.....	31
4.5. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	32
4.6. Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji	32
4.7. System zarządzania procesem rewitalizacji.....	32
4.8. System monitorowania procesu rewitalizacji.....	33
4.9. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach podejmowanych w trybie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego	33
4.10. Narzędzia planistyczne wynikające z ustawy o rewitalizacji	33
5. Podsumowanie i wnioski	35

Wstęp

Przedmiotem niniejszego raportu jest ocena aktualności i stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2025 (GPR), wymagana do opracowania przez art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1398 z 2019 r. poz. 730.).

Podstawą oceny aktualności i stopnia realizacji GPR są wyniki procesu monitorowania postępu jego wdrażania, na zasadach określonych w Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2025 w rozdz. 9.3. Monitoring i ocena wdrażania GPR.

Zgodnie z art. 22 ust. 1 ww. ustawy o rewitalizacji za monitorowanie i ocenę wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2025 odpowiedzialny jest Prezydent Miasta. Zgodnie z założeniami GPR, co 2 lata Radzie Miejskiej Wałbrzycha należy przedstawić sprawozdanie z wdrażania GPR. Komórką odpowiedzialną za koordynację tych działań jest Biuro Rewitalizacji i Planowania Przestrzennego, funkcjonujące w strukturach Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu.

System ewaluacji procesu rewitalizacji to zbiór danych i analiz oceniający powodzenie osiągnięcia wszystkich założonych celów GPR. Analizy wymagają sięgnięcia do diagnozy, jako ewaluacji ex ante, z którą porównać należy uzyskiwany postęp w drodze do osiągnięcia celów.

Celem monitorowania jest określenie skuteczności podejmowanych działań oraz realizowanych przedsięwzięć. Kierując się efektywnością wykorzystania dostępnych środków finansowych oraz innych zasobów, niezbędnym jest prowadzenie analizy oddziaływania realizowanych przedsięwzięć na rozwiązywanie konkretnych problemów obszaru rewitalizacji w sferze społecznej, gospodarczej, funkcjonalno-przestrzennej, technicznej i środowiskowej.

Niniejszy raport przedstawia wyniki monitorowania postępu w osiąganiu celów GPR, jak również efekty oceny aktualności zapisów programu rewitalizacji. Po zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji, będzie podstawą podjęcia decyzji o ewentualnej aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

1. Metodyka oceny aktualności i stopnia realizacji GPR

Proces rewitalizacji jest wielopłaszczyznowy i niejednorodny. Na etapie wdrożenia interwencji rewitalizacyjnej głównym obowiązkiem spoczywającym na JST jest monitorowanie efektów przedsięwzięć rewitalizacyjnych, jak również okresowa ocena aktualności programu rewitalizacji.

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji reguluje, że zmiany w gminnym programie rewitalizacji powinny być poprzedzone analizą sytuacji w obszarze rewitalizacji wykonywaną przynajmniej raz na 3 lata. Nie ma również przeciwwskazań, aby ocenę aktualności przeprowadzać częściej, jeżeli taka potrzeba po stronie JST zaistnieje.

Zapisy rozdz. 9.3 GPR wskazują, iż w Gminie Wałbrzych raport z monitorowania postępu w realizacji procesu rewitalizacji będzie opracowywany co 2 lata i przedstawiany Radzie Miejskiej Wałbrzycha. Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2025 został uchwalony Uchwałą Nr XXIX/385/2016 Rady Miejskiej Wałbrzycha w dniu 18 października 2016 r., co oznacza, iż pierwszy proces monitorowania obejmuje dwa pełne lata jego funkcjonowania, tj. 2017-2018, jak również niepełne 3 miesiące 2016 r.

W celu dokonania oceny aktualności GPR, zgodnie z zapisami Ustawy o rewitalizacji, należy przeprowadzić analizy, w których wykorzystane zostaną obiektywne i weryfikowalne mierniki oraz metody badawcze, użyte w zapisach GPR.

Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji

Art. 22.:

- 1. Gminny program rewitalizacji podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta co najmniej raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym programie.*
- 2. Ocena sporządzona przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta podlega zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej.*
- 3. W przypadku stwierdzenia, że gminny program rewitalizacji wymaga zmiany, wójt, burmistrz albo prezydent miasta występuje do rady gminy z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załącza się opinię, o której mowa w ust. 2.*
- 4. W przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji gminnego programu rewitalizacji, osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych, rada gminy uchyla uchwałę w sprawie gminnego programu rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek wójta, burmistrza albo prezydenta miasta.*

Art. 23.:

- 1. Zmiana gminnego programu rewitalizacji następuje w trybie, w jakim jest on uchwalany.*
- 2. Zmiana gminnego programu rewitalizacji nie wymaga uzyskania opinii, o których mowa w art. 17 ust. 2 pkt 4, ani przeprowadzenia konsultacji społecznych, jeżeli:*
 - 1) nie dotyczy przedsięwzięć rewitalizacyjnych, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 5 lit. a;*
 - 2) nie wymaga zmiany uchwały, o której mowa w art. 25.*

Uproszczoną procedurę konsultacji projektu gminnego programu rewitalizacji (pominięcie etapu pozyskiwania opinii organów oraz konsultacji społecznych) ustawa przewiduje w dwóch przypadkach:

- kiedy zmiana nie dotyczy przedsięwzięć zawartych w GPR, o których mowa w art. 15 ust. 1 pkt 5 lit. a ustawy oraz
- kiedy zmiana nie wymaga zmiany uchwały w sprawie ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, czyli nie dotyczy zmiany obszaru rewitalizacji.

W sytuacji aktualizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych umieszczonych na liście podstawowej GPR wprowadzone zmiany wymagają przeprowadzenia pełnej procedury konsultowania GPR, określonej w art. 6 ustawy o rewitalizacji. W związku z koniecznością weryfikacji listy przedsięwzięć podstawowych wynikającej z GPR, powyższe zasady wyznaczają przewidywany kierunek aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2025.

Poniżej w tabeli przedstawiono główne etapy w procesie aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2025, wynikające z wymogów ustawy o rewitalizacji oraz zapisów GPR.

<i>Procedura aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2025</i>	
1.	Sporządzenie oceny aktualności i stopnia realizacji GPR w oparciu o art. 22 ust. 1 ustawy o rewitalizacji i rozdział 9.3. programu
2.	Zaopiniowanie raportu z oceny aktualności i stopnia realizacji przez Komitet Rewitalizacji - w drodze uchwały KR
3.	Publikacja opinii Komitetu Rewitalizacji w Biuletynie Informacji Publicznej
4.	Złożenie wniosku o przystąpienie do zmiany GPR i przyjęcie uchwały przez Radę Miejską
5.	Poinformowanie społeczności o przyjęciu ww. uchwały
6.	Przystąpienie do opracowania aktualizacji dokumentu GPR, w tym ogłoszenie otwartego naboru na przedsięwzięcia uzupełniające program
7.	Przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu skorygowanego GPR
8.	Opiniowanie skorygowanego dokumentu przez instytucje wymienione w art. 17 ustawy o rewitalizacji
9.	Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu skorygowanego GPR
10.	Wystąpienie do rady gminy z wnioskiem o przyjęcie projektu skorygowanego GPR
11.	Przyjęcie uchwały zmieniającej istniejącą Uchwałę Nr XXIX/385/2016 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 18 października 2016 r.

Zbiór danych i analiz zawartych w niniejszym raporcie stanowi pierwszy, od uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha, dokument monitorujący i oceniający stopień realizacji GPR. Dokument obejmuje analizę danych pozyskanych wg stanu na koniec roku 2018 r., przedstawiając postępy realizacji projektów rewitalizacyjnych i efektywność wdrażania programu od momentu jego uchwalenia, czyli za okres 2016-2018. Zgodnie z GPR niniejszy raport powinien być przedstawiany co 2 lata, jednakże z uwagi na niepełny rok obowiązywania GPR w 2016 r., przyjęto, iż ze względu na rodzaj wykonywanych prac, w szczególności analiz danych statystycznych i finansowych, korzystniej jest przesunąć okres analiz. W związku z tym pierwszy raport oparty został na danych z okresu od 18 października 2016 r. do 31.12.2018 r.

Zaprogramowane w rozdziale 9.3 GPR monitorowanie służy do kontrolowania realizacji celów oraz analizy wykorzystywania środków publicznych przeznaczonych na finansowanie procesu odnowy podobszarów rewitalizacji. Do pomiaru postępu realizacji celów służą wskaźniki, wcześniej zaplanowane w GPR. Zakres prac objętych sprawozdaniem podzielono na trzy główne etapy:

- ocena stopnia realizacji przedsięwzięć ujętych w GPR (tzw. monitoring przedsięwzięć),
- ocena stopnia realizacji celów GPR w odniesieniu do stanu zjawisk kryzysowych wskazanych w GPR (tzw. monitoring stanu obszaru rewitalizacji),
- ocena aktualności dokumentu GPR.

2. Ocena stopnia realizacji przedsięwzięć GPR (monitoring przedsięwzięć)

System zarządzania, monitorowania i oceny Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2025 opisany został w 9. rozdziale programu rewitalizacji. Zgodnie z zapisami GPR przystąpiono do oceny aktualności stopnia realizacji programu w odniesieniu do postępów w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Obejmuje ona swoim zakresem czas od momentu podjęcia Uchwały nr XXIX/385/2016 przez Radę Miejską Wałbrzycha w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha na lata 2016 – 2025 - do końca roku 2018; rok 2019 jest rokiem wykonania pierwszego raportu monitorującego.

Nabór propozycji projektów rewitalizacyjnych do GPR prowadzony był w formie otwartej rekrutacji, szeroko promowanej wśród mieszkańców, organizacji pozarządowych, instytucji i innych podmiotów zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji miasta lub prowadzących swoją działalność na tym obszarze. W GPR ujęto łącznie 301 przedsięwzięć, z czego:

- 279 to zadania infrastrukturalne,
- 22 działania nieinfrastrukturalne (społeczne).

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane są przez szereg różnych podmiotów, zarówno publicznych, jak i prywatnych:

- 183 projekty zgłoszone zostały przez wspólnoty mieszkaniowe, część z nich realizowana jest w partnerstwie. Dotyczą one remontów i termomodernizacji części wspólnych budynków.
- 118 projektów zgłoszonych zostało przez pozostałe instytucje i podmioty, z czego:
 - 63 to działania przewidziane do realizacji przez Gminę Wałbrzych, w tym samorządowe instytucje kultury, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i szkoły oraz PUP,
 - 55 to działania zgłoszone m.in. przez uczelnie wyższe, organizacje pozarządowe, kościoły oraz przedsiębiorstwa działające na terenie obszaru rewitalizacji Wałbrzycha.

Przedsięwzięcia przenikają się wzajemnie w odniesieniu do sfer problemowych i celów programu rewitalizacji. Równoczesna realizacja działań w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej, obejmująca zarówno przedsięwzięcia (projekty) inwestycyjne (w tym infrastrukturalne), jak również działania miękkie, stworzyła szanse na uruchomienie procesu rewitalizacji mającego cechy zrównoważonego rozwoju zdegradowanych dzielnic miasta.

W Gminnym Programie Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2025 określono trzy cele strategiczne:

- Cel 1 – Wzrost aktywności, zaradności i poczucia współodpowiedzialności wśród mieszkańców
- Cel 2 – Wysoka jakość przestrzeni publicznej i poprawa warunków zamieszkania
- Cel 3 – Stymulowanie rozwoju osobistego i gospodarczego

Każdy projekt wpisany do GPR realizuje co najmniej jeden cel strategiczny, który jest odpowiedzią na zidentyfikowane podczas delimitacji oraz pogłębionej diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej podobszarów rewitalizacji problemy. Cel nadrzędny (misja) rewitalizacji oraz trzy cele strategiczne wynikają z przyjętej wizji stanu obszaru rewitalizacji po zakończeniu działań rewitalizacyjnych, a także są zgodne z celami Strategii ZIT Aglomeracji Wałbrzyskiej.

Lista przedsięwzięć podstawowych w GPR została podzielona zgodnie z wymogiem Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020 na dwie kategorie:

- TYP A Remont, przebudowa, rozbudowa, adaptacja, wyposażenie istniejących zdegradowanych budynków, obiektów, zagospodarowanie terenów i przestrzeni (np. monitoring miejski lub dostosowanie przestrzeni do potrzeb osób niepełnosprawnych)

w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, kulturalnych, gospodarczych, edukacyjnych lub rekreacyjnych (załącznik 2A do GPR),

- TYP B Remont, odnowa części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych (szacowana wartość projektów zgłoszonych przez wspólnoty mieszkaniowe do GPR: 45 160 022,48) – załącznik 2B do GPR.

Ocena stanu realizacji projektów została wykonana przez Biuro Rewitalizacji i Planowania Przestrzennego na podstawie sprawozdań cząstkowych przekazanych przez podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zapisanych w GPR. Informacje od podmiotów, które nie przekazały danych, zostały pozyskane ze strony internetowej Instytucji Pośredniczącej Aglomeracji Wałbrzyskiej oraz z oficjalnych stron tych podmiotów. Wszystkie projekty ujęte w załączniku 2A i 2B GPR przeanalizowano pod względem:

- rzeczywistej wartości projektu i dofinansowania zgodnie ze złożonym wnioskiem (w zł),
- źródła dofinansowania,
- stanu realizacji projektu.

Ocena stopnia realizacji projektów		
Stan realizacji projektów	Liczba projektów	Odsetek projektów
Realizacja celu nr 1 i 2		
Projekt zrealizowany	1	0,33 %
Projekt w trakcie realizacji	84	27,91 %
Projekt niezrealizowany – realizacja w innym terminie	0	0,00 %
Projekt niezrealizowany – rezygnacja z działania	0	0,00 %
Projekt niezrealizowany – brak informacji o projekcie	100	33,22 %
łącznie liczba projektów	185	61,46 %
Realizacja celu nr 1 i 3		
Projekt zrealizowany	5	1,66 %
Projekt w trakcie realizacji	8	2,66 %
Projekt niezrealizowany – realizacja w innym terminie	0	0,00 %
Projekt niezrealizowany – rezygnacja z działania	0	0,00 %
Projekt niezrealizowany – brak informacji o projekcie	7	2,33 %
łącznie liczba projektów	20	6,64 %
Realizacja celu nr 2 i 3		
Projekt zrealizowany	3	1,00 %
Projekt w trakcie realizacji	16	5,32 %
Projekt niezrealizowany – realizacja w innym terminie	0	0,00 %
Projekt niezrealizowany – rezygnacja z działania	0	0,00 %
Projekt niezrealizowany – brak informacji o projekcie	37	12,29 %
łącznie liczba projektów	56	18,60 %
Realizacja celu nr 1, 2 i 3		
Projekt zrealizowany	7	2,33 %
Projekt w trakcie realizacji	10	3,32 %
Projekt niezrealizowany – realizacja w innym terminie	4	1,33 %
Projekt niezrealizowany – rezygnacja z działania	2	0,66 %
Projekt niezrealizowany – brak informacji o projekcie	17	5,65 %
łącznie liczba projektów	40	13,29 %

Źródło: opracowanie własne

Ocena stopnia realizacji projektów pozwala ocenić postęp we wdrażaniu procesu rewitalizacji w odniesieniu do poszczególnych celów zapisanych w GPR.

W przypadku Wałbrzycha brak jest możliwości oceny postępu w realizacji każdego celu indywidualnie, z uwagi na zapisy w GPR wskazujące na realizację przez każdy projekt co najmniej dwóch celów strategicznych.

Aby dokonać prawidłowej oceny postępu realizacji GPR w odniesieniu do przedsięwzięć, należy dokonać weryfikacji zapisów listy podstawowej projektów w ten sposób, żeby wykazać spójność każdego przedsięwzięcia tylko z jednym celem strategicznym.

Na etapie zbierania danych do oceny postępu w realizacji projektów nie uzyskano informacji na temat przedsięwzięć od 161 wnioskodawców – pomimo wezwań do złożenia informacji.

Na 301 projektów objętych GPR:

- 16 projektów zostało zrealizowanych (5%),
- 118 jest w trakcie realizacji (39%),
- 4 wnioskodawców zrealizuje projekt w innym terminie (1%),
- 2 wnioskodawców zrezygnowało z realizacji działania (0,6%),
- 161 projektów – brak informacji o stopniu realizacji (53%).

W trakcie analizowania zebranych danych o projektach stwierdzono, że beneficjenci na etapie składania wniosków o dofinansowanie zmienili dane pierwotnie ujęte w składanych do GPR fiskach projektowych. Głównie dotyczyło to zmiany nazwy projektu, zakresu, źródła finansowania, wartości projektu i okresu realizacji projektu.

Kompletna lista przedsięwzięć ujętych w GPR, zawierająca aktualne dane nt. stanu ich zaawansowania, stanowi załącznik do niniejszego raportu.

Niski stopień realizacji przedsięwzięć po dwóch latach obowiązywania programu (5% zakończonych projektów oraz 39% w trakcie realizacji, łącznie 44% projektów, w odniesieniu do których podjęto decyzję o ich wdrożeniu), wskazuje na konieczność weryfikacji zadań zawartych na liście podstawowej w GPR. Weryfikacji należy poddać istniejące przedsięwzięcia pod kątem ich wykonalności oraz uzupełnić o projekty charakteryzujące się wyższym stopniem wykonalności (np. posiadające zapewnione finansowanie¹).

W tym celu należy przeprowadzić nowy nabór przedsięwzięć do objęcia zapisami GPR.

¹ Gmina Wałbrzych zapewniła finansowanie dla szeregu przedsięwzięć nie objętych GPR, a planowanych do realizacji na terenie obszaru rewitalizacji, w formie pożyczki zaciągniętej w Europejskim Banku Inwestycyjnym.

3. Ocena stopnia realizacji celów GPR w odniesieniu do stanu zjawisk kryzysowych (monitoring stanu obszaru rewitalizacji).

Rozdział 9.3 Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2025 zawiera macierz monitorowania celów GPR z wykorzystaniem wskaźników:

- służących do delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji (np. liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS w przeliczeniu na 1000 mieszkańców),
- stanowiących rezultaty generowane przez poszczególne przedsięwzięcia (np. liczba osób objęta programami podnoszenia kompetencji rocznie, liczba mieszkańców zaangażowanych w inicjatywy społeczne organizowane na obszarze rewitalizacji).

Poniższa tabela przedstawia zestawienie wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego, które służą do monitorowania wdrażania GPR w odniesieniu do celów strategicznych rewitalizacji Wałbrzycha:

Tabela 1. System monitorowania i oceny GPR

Wskaźnik	Źródło	Częstotliwość	Rok bazowy	Ocena realizacji
Cel 1 - Wzrost aktywności i zaradności mieszkańców				
Liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	MOPS	co dwa lata	2016	maleje
Liczba rodzin korzystających z pomocy MOPS z tytułu ubóstwa w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	MOPS	co dwa lata	2016	maleje
Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Powiatowy Urząd Pracy	co dwa lata	2016	maleje
Liczba osób bezrobotnych w wieku do 25 roku życia w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Powiatowy Urząd Pracy	co dwa lata	2016	maleje
Liczba osób objęta programami podnoszenia kompetencji rocznie	Powiatowy Urząd Pracy	co dwa lata	2016	rośnie
Procentowy udział przestępstw stwierdzonych w 7 kategoriach w danej jednostce do wszystkich przestępstw stwierdzonych w 7 kategoriach w mieście	Komenda Miejska Policji	co dwa lata	2016	maleje
Odsetek czynów karnych nieletnich w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych	Komenda Miejska Policji	co dwa lata	2016	maleje
Saldo migracji na obszarze rewitalizacji	Urząd Miejski/ Biuro Ewidencji Ludności	co dwa lata	2016	rośnie
Liczba mieszkańców zaangażowanych w inicjatywy społeczne organizowane na obszarze rewitalizacji	UM Wałbrzych/ odpowiednie biura merytoryczne	co dwa lata	2016	rośnie
Wskaźnik oddanych głosów na wnioski budżetu partycypacyjnego na obszarze rewitalizacji	UM Wałbrzych/ Biuro Organizacyjne	co dwa lata	2016	rośnie

Liczba inicjatyw lokalnych inicjowanych przez lub zrealizowanych z udziałem mieszkańców obszaru rewitalizacji (za pomocą mikrograntów, otwartych konkursów ofert)	UM Wałbrzych/ odpowiednie biura merytoryczne	co dwa lata	2016	rośnie
Cel 2 - Wysoka jakość przestrzeni publicznej i poprawa warunków zamieszkania				
Liczba przedsięwzięć remontowych (podniesienie technicznego standardu mieszkań i części wspólnych) w danym roku na obszarze rewitalizacji	UM Wałbrzych/ Miejski Zakład Budynków	co dwa lata	2016	rośnie
Liczba przedsięwzięć termomodernizacyjnych (działania termomodernizacyjne i likwidacja niskiej emisji) w danym roku na obszarze rewitalizacji	UM Wałbrzych/ Miejski Zakład Budynków	co dwa lata	2016	rośnie
Liczba realizacji przestrzeni publicznych (takich jak place, skwery, trakty piesze, parki, zielone enklawy, miejsca wypoczynku i spotkań) na obszarze rewitalizacji	Urząd Miejski w Wałbrzychu / Biuro Inwestycji	co dwa lata	2016	rośnie
Liczba zmodernizowanej infrastruktury drogowej (w tym poprawy bezpieczeństwa, infrastruktury ruchu pieszego, rowerowego oraz transportu publicznego) w danym roku na obszarze rewitalizacji	Zarząd Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta	co dwa lata	2016	rośnie
Liczba obiektów dostosowanych do pełnienia nowych funkcji publicznych, społecznych, kulturalnych, gospodarczych	UM Wałbrzych/ Biuro Inwestycji	co dwa lata	2016	rośnie
Liczba mieszkańców korzystających ze zmodernizowanej/utworzonej infrastruktury (zrewitalizowanej, poddanej termomodernizacji lub nowowytwarzanej)	UM Wałbrzych/Miejski Zarząd Budynków, wspólnoty mieszkaniowe	co dwa lata	2016	rośnie
Liczba osób korzystających ze zmodernizowanej/utworzonej infrastruktury społecznej, kulturalnej, gospodarczej	UM Wałbrzych, instytucje kultury, jednostki podległe	co dwa lata	2016	rośnie
Cel 3 - Stymulowanie rozwoju gospodarczego i osobistego				
Liczba aktywnych działalności gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców	Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospod.	co dwa lata	2016	rośnie
Stosunek wykreślonych działalności gospodarczych do liczby aktywnych działalności gospodarczych w mieście	Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospod.	co dwa lata	2016	maleje
Liczba nowopowstałych mikroprzedsiębiorstw na obszarze rewitalizacji	Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospod.	co dwa lata	2016	rośnie
Liczba przedsiębiorstw korzystających z nowopowstałej infrastruktury (np. inkubatora przedsiębiorczości)	UM Wałbrzych	co dwa lata	2016	rośnie
Liczba uruchomionych spółdzielni socjalnych na obszarze rewitalizacji	MOPS/ Organizacje pozarządowe	co dwa lata	2016	rośnie
Liczba pracowni zawodowych/uczniów korzystających ze zmodernizowanych pracowni zawodowych	UM Wałbrzych/ odpowiednie biura merytoryczne	co dwa lata	2016	rośnie

Liczba osób korzystających z centrów kształcenia zawodowego na obszarze rewitalizacji	UM Wałbrzych/ odpowiednie biura merytoryczne	co dwa lata	2016	rośnie
Liczba dzieci objętych programami zajęć pozalekcyjnych w szkołach podstawowych i gimnazjach na obszarze rewitalizacji	UM Wałbrzych/ odpowiednie biura merytoryczne	co dwa lata	2016	rośnie

Źródło: Gminny Program Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2025, str. 198

Wybór powyższych wskaźników wybranych do monitorowania sytuacji kryzysowej w podobszarach rewitalizacji miasta wynikał ze specyfiki Wałbrzycha oraz jest odpowiedzią na problemy, przed którymi stało miasto na etapie programowania rewitalizacji.

Kierując się zapisami GPR, Biuro Rewitalizacji i Planowania Przestrzennego w I kwartale 2019 roku przeprowadziło prace w zakresie pozyskania danych liczbowych za lata 2016, 2017 i 2018, będących podstawą analiz do monitorowania powyższych wskaźników.

Prowadzone analizy wykonane zostały w odniesieniu do głównych celów określonych w GPR:

- I. Wzrost aktywności i zaradności mieszkańców;
- II. Wysoka jakość przestrzeni publicznej i poprawa warunków zamieszkania;
- III. Stymulowanie rozwoju gospodarczego i osobistego.

W opracowaniu wykorzystane zostały informacje oraz dane statystyczne udostępnione przez wałbrzyskie instytucje – m.in. biura Urzędu Miejskiego, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy, Komendę Miejską Policji, Centralną Ewidencję i Informację o Działalności Gospodarczej oraz inne jednostki podległe Gminie Wałbrzych, tj. szkoły, biblioteki oraz instytucje kultury i sztuki. Przeanalizowano 27 wskaźników, obrazujących stan obszaru rewitalizacji w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz środowiskowej i technicznej od momentu uchwalenia GPR do końca pierwszego okresu sprawozdawczego, czyli okres 2016, 2017 oraz 2018 r.

3.1. Analiza stopnia realizacji Celu 1. Wzrost aktywności i zaradności mieszkańców

Wskaźniki z tej grupy analitycznej dotyczą przede wszystkim:

- poziomu bezrobocia na obszarze rewitalizacji,
- poziomu ubóstwa i intensywności udzielanej pomocy społecznej mieszkańcom obszaru rewitalizacji,
- poziomu przestępczości,
- aspektu tzw. „kurczenia się miasta”,
- stopnia zaangażowania mieszkańców w lokalne inicjatywy społeczne i „życie” własnej dzielnicy.

WSKAŹNIKI POZIOMU UBÓSTWA

Liczba rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców			
Obszar rewitalizacji	Rok bazowy 2016	Dane-stan na 31.12.2018	Ocena realizacji
Zakładany rezultat:			maleje
1. Podobszar Biały Kamień	77,28	66,44	maleje
2. Podobszar Stary Zdrój	145,62	137,89	maleje
3. Podobszar Śródmieście	127,92	72,65	maleje
4. Podobszar Sobięcin	85,99	68,48	maleje
5. Podobszar Nowe Miasto	107,36	70,34	maleje
6. Podobszar Podgórze	88,47	87,01	maleje
Obszar rewitalizacji Miasta Wałbrzych	103,59	79,34	maleje

Liczba rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców – wskaźnik posłużył do określenia sytuacji społecznej w danym podobszarze rewitalizacji. Przedstawia liczbę beneficjentów MOPS, w tym przypadku rodzin, które z powodu indywidualnej sytuacji życiowej uprawnieni są do korzystania z różnych form pomocy społecznej. Konieczność korzystania ze wsparcia społecznego powoduje wiele czynników, lecz przede wszystkim dotyczy bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej choroby, problemów opiekuńczo wychowawczych, w rodzinach niepełnych i wielodzietnych, czy też np. nadużywania alkoholu.

Poprzez dokonanie porównania danych z grudnia 2018 roku z rokiem bazowym 2016 zanotowano spadek liczby rodzin korzystających z pomocy MOPS na obszarze rewitalizacji. Ponad 24 rodzin na 1000 mieszkańców przestało korzystać z pomocy socjalnej. Z pomocy społecznej w Wałbrzychu korzysta około 3 tys. osób. Najczęstsza forma pomocy to zasiłki. Wśród najczęstszych przyczyn korzystania z pomocy społecznej jest bezrobocie. W latach 2017-2018 Powiatowy Urząd Pracy w W-chu odnotowuje systematyczny spadek liczby bezrobotnych. Ustalono, że na obszarze rewitalizacji na koniec roku 2016 było 99,89 os. bezrobotnych/1000 mieszkańców a na koniec 2018 tylko 42,78. Spadek liczby bezrobotnych bezpośrednio wpływa na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej wynikającej z braku pracy. Zasadą tego jest zawiązana współpraca pomiędzy wałbrzyskimi instytucjami - MOPS i PUP, dzięki której umacniana jest aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych. Ponadto PUP w latach 2016-2018 realizował dwa projekty, ukierunkowane na aktywizację osób bezrobotnych, które ujęto w GPR:

1. Aktywizacja osób powyżej 30 roku życia pozostających bez pracy w powiecie wałbrzyskim ziemskim i wałbrzyskim grodzkim- (II) - realizowany w okresie 01.01.2016 r.-31.12.2016 r., (III) realizowany w okresie 01.01.2017 -31.12.2017 r., (IV) realizowany w okresie 01.01.2018 -31.12.2018 r., w ramach RPO WD - łącznie wartość projektu w latach 2016-2018 wyniosła 12.770 167,60 PLN,
2. „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie wałbrzyskim ziemskim i wałbrzyskim grodzkim” – (II) realizowany w okresie 01.01.2016 r.-31.12.2016 r., (III) realizowany w okresie 01.01.2017 - 31.12.2018 r., w ramach PO WER – łącznie wartość projektu w latach 2016-2018 wyniosła 14.560 769,28 PLN.

Ww. projekty dotyczyły działań, dzięki którym osoby bezrobotne, poprzez różne formy wsparcia np. staże, prace interwencyjne, szkolenia, dotacje na rozpoczęcie działalności gosp., poradnictwo zawodowe, zwiększyły lub zmieniły swoje kompetencje zawodowe i powróciły na rynek pracy.

Liczba rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z tytułu ubóstwa w przeliczeniu na 1000 mieszkańców – wskaźnik przedstawia skalę problemu ubóstwa w obszarze rewitalizowanym. Ubóstwo jest zjawiskiem szczególnie niepokojącym, prowadzącym często do wykluczenia z życia społecznego.

Liczba rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej z tytułu ubóstwa w przeliczeniu na 1000 mieszkańców			
Obszar rewitalizacji	Rok bazowy 2016	Dane z roku 2018	Ocena realizacji
Zakładany rezultat:			maleje
1. Podobszar Biały Kamień	70,34	49,11	maleje
2. Podobszar Stary Zdrój	155,76	106,40	maleje
3. Podobszar Śródmieście	125,58	58,33	maleje
4. Podobszar Sobięcin	86,23	42,14	maleje
5. Podobszar Nowe Miasto	106,31	48,53	maleje
6. Podobszar Podgórze	93,71	61,24	maleje
Obszar rewitalizacji Miasta Wałbrzych	103,88	57,92	maleje

Dane pozyskiwane są z zasobów Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Wałbrzychu. W 2016 roku w świadczeń tej kategorii korzystało średnio 103,88 rodzin/1000 mieszkańców, zaś w 2018 liczba ta wyniosła 57,92 rodzin/1000 mieszkańców. Na obszarze rewitalizacji odnotowano w tym zakresie spadek prawie o 50%. Analogicznie do analizy wykonanej dla wskaźnika Liczby rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, efektem spadku liczby rodzin korzystających z pomocy MOPS z tyt. ubóstwa są działania podejmowane przez Urząd Pracy oraz Ośrodek Pomocy Społecznej polegające na aktywizowaniu osób bezrobotnych do powrotu na rynek pracy. Wspólne działania instytucji w tym zakresie przynoszą pożądane rezultaty. PUP działania te realizuje przede wszystkim dzięki projektom wyszczególnionym przy wskaźniku dot. liczby rodzin korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

WSKAŹNIKI POZIOMU BEZROBOCIA

Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców			
Obszar rewitalizacji	Rok bazowy 2016	Dane z roku 2018	Ocena realizacji
Zakładany rezultat:			maleje
1. Podobszar Biały Kamień	83,83	41,56	maleje
2. Podobszar Stary Zdrój	105,71	80,88	maleje
3. Podobszar Śródmieście	130,32	46,00	maleje
4. Podobszar Sobiecin	91,82	32,44	maleje
5. Podobszar Nowe Miasto	101,32	30,53	maleje
6. Podobszar Podgórze	86,31	41,44	maleje
Obszar rewitalizacji Miasta Wałbrzych	99,89	42,78	maleje

Liczba osób bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców – wybrany wskaźnik przedstawia wielkość udziału osób bezrobotnych w ogólnej licznie mieszkańców badanego podobszaru. Wskaźnik pozwala na ocenę społecznej sytuacji mieszkańców i umocnienie analiz przeprowadzonych na podstawie danych statystycznych pozyskanych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, gdyż bezrobocie jest nieodłącznym zjawiskiem kryzysu życia społecznego. W tej kategorii danych również odnotowano pozytywny wynik – spadek liczby osób bezrobotnych z 99,89 na 42,78 osób bezrobotnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców. PUP w latach 2016-2018 realizował dwa projekty, ukierunkowane na aktywizację osób bezrobotnych, które ujęto w GPR:

1. Aktywizacja osób powyżej 30 roku życia pozostających bez pracy w powiecie wałbrzyskim ziemskim i wałbrzyskim grodzkim- (II) - realizowany w okresie 01.01.2016 r.-31.12.2016 r., (III) realizowany w okresie 01.01.2017 -31.12.2017 r., (IV) realizowany w okresie 01.01.2018 -31.12.2018 r., w ramach RPO WD - łącznie wartość projektu w latach 2016-2018 wyniosła 12.770 167,60 PLN,
2. „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie wałbrzyskim ziemskim i wałbrzyskim grodzkim” – (II) realizowany w okresie 01.01.2016 r.-31.12.2016 r., (III) realizowany w okresie 01.01.2017 - 31.12.2018 r., w ramach PO WER – łącznie wartość projektu w latach 2016-2018 wyniosła 14.560 769,28 PLN.

Liczba osób bezrobotnych w wieku do 25 roku życia w przeliczeniu na 1000 mieszkańców			
Obszar rewitalizacji	Rok bazowy 2016	Dane z roku 2018	Ocena realizacji
Zakładany rezultat:			maleje
1. Podobszar Biały Kamień	10,60	4,67	maleje
2. Podobszar Stary Zdrój	9,59	8,29	maleje
3. Podobszar Śródmieście	14,34	4,77	maleje
4. Podobszar Sobiecin	13,03	4,16	maleje
5. Podobszar Nowe Miasto	11,71	2,86	maleje
6. Podobszar Podgórze	9,17	4,33	maleje
Obszar rewitalizacji Miasta Wałbrzych	11,45	4,51	maleje

Liczba osób bezrobotnych w wieku do 25 roku życia w przeliczeniu na 1000 mieszkańców – wskaźnik obrazujący wysokość bezrobocia wśród młodych osób, absolwentów szkół poszukujących często swojej pierwszej pracy, na tle mieszkańców miasta. Wskaźnik istotny dla przeprowadzenia pełniejszej analizy społecznej, gdyż dla każdego młodego człowieka, przechodzenie od edukacji do zatrudnienia jest jednym z trudniejszych momentów życiowych, szczególnie, gdy rynek pracy charakteryzuje zbyt duża liczba siły roboczej w stosunku do miejsc pracy. W wielu przypadkach barierą w podjęciu pracy jest również niedopasowanie do wymogów rynku pracy z powodu niewłaściwego poziomu i typu wykształcenia. Brak zatrudnienia wśród młodego pokolenia jest sprawą priorytetową, ponieważ od tego zależy kształtowanie się sytuacji społecznej badanego obszaru, a w szerszym ujęciu również warunkuje rozwój gospodarczy miasta. Brak pracy jest najczęściej powodem emigracji zarobkowej młodego pokolenia wałbrzyszan. Po dokonaniu analizy ww. wskaźnika, wywnioskowano spadek negatywnego zjawiska bezrobocia wśród młodych osób z 11,45 osób/1000 mieszkańców w 2016 roku na 4,51 osób/1000 mieszkańców – daje to ponad 60% spadek. Przedsięwzięciem mającym wpływ na uzyskanie poprawy w tym obszarze jest „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w powiecie wałbrzyskim ziemskim i wałbrzyskim grodzkim” – (II) realizowany w okresie 01.01.2016 r.-31.12.2016 r., (III) realizowany w okresie 01.01.2017 -31.12.2018 r., w ramach PO WER – łącznie wartość projektu w latach 2016-2018 wyniosła 14.560 769,28 PLN. Dzięki projektowi, m.in. absolwenci szkół i osoby młode pozostające bez pracy, mające

poniżej 30 roku życia, mogły zdobyć pierwsze doświadczenia zawodowe, uczestniczyć w dodatkowych szkoleniach. Działania te pomagają w podjęciu stałego zatrudnienia.

Liczba osób objęta programami podnoszenia kompetencji rocznie				
Obszar rewitalizacji	Rok bazowy 2016	Dane z roku 2017	Dane z roku 2018	Ocena realizacji
			Zakładany rezultat:	rośnie
1. Podobszar Biały Kamień	105	87	49	maleje
2. Podobszar Stary Zdrój	67	75	39	maleje
3. Podobszar Śródmieście	236	192	107	maleje
4. Podobszar Sobiecin	54	45	29	maleje
5. Podobszar Nowe Miasto	135	146	76	maleje
6. Podobszar Podgórze	104	99	60	maleje
Obszar rewitalizacji Miasta Wałbrzych	701	644	360	maleje

Liczba osób objętych programami podnoszenia kompetencji rocznie – wskaźnik ten opracowano na bazie danych pozyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Wałbrzychu dot. osób bezrobotnych, które skorzystały tzw. form pomocy subsydiowanej, umożliwiającej im pozyskanie doświadczenia zawodowego, podnoszenie kwalifikacji i wejście/powrót na rynek pracy. W tej dziedzinie w stosunku do 2016 roku obserwujemy stopniowy spadek liczby osób z obszaru rewitalizacji objętych programami. W 2017 roku było to 644 bezrobotnych, a w 2018 – 360. Łącznie w tym okresie 1004 osoby uzyskały wsparcie dot. podnoszenia kompetencji zawodowych. Tendencja malejąca może być związana z dużym spadkiem osób bezrobotnych. Prawdopodobnie mniejsza liczba osób bezrobotnych skutkuje mniejszą liczbą uczestników programów subsydiowanych, dlatego też wskaźnik przy jednoczesnym spadku bezrobocia nie zawsze może odzwierciedlać negatywne zjawisko. Bardziej niepokojące byłoby, gdyby przy wzroście liczby bezrobotnych dochodziło do zmniejszenia osób korzystających z form podnoszenia kompetencji zawodowych. Tak jak w przypadku wcześniejszych wskaźników, na wyniki wpływały realizowane przez PUP programy, ujęte w GPR.

WSKAŹNIKI POZIOMU PRZESTĘPCZOŚCI

Procentowy udział przestępstw stwierdzonych w 7 kategoriach w danej jednostce do wszystkich przestępstw stwierdzonych w 7 kategoriach w mieście			
Obszar rewitalizacji	Rok bazowy 2016	Dane z roku 2018	Ocena realizacji
			Zakładany rezultat:
1. Podobszar Biały Kamień	6,04	6,23	rośnie
2. Podobszar Stary Zdrój	3,67	4,29	rośnie
3. Podobszar Śródmieście	13,18	17,26	rośnie
4. Podobszar Sobiecin	7,72	7,66	maleje
5. Podobszar Nowe Miasto	7,77	8,78	rośnie
6. Podobszar Podgórze	7,66	7,05	maleje
Obszar rewitalizacji Miasta Wałbrzych	46,04	51,28	rośnie

Procentowy udział przestępstw stwierdzonych w 7 kategoriach w danej jednostce do wszystkich przestępstw stwierdzonych w 7 kategoriach w mieście - analiza liczby stwierdzonych przestępstw w wybranych 7 kategoriach kryminalnych, ma na celu pokazanie obszarów (w odniesieniu do każdej ulicy), w których najczęściej dochodzi do czynów naruszających normy prawa. Kategorie kryminalne wzięte pod uwagę w analizie, to przestępstwa przeciwko: życiu i zdrowiu, porządkowi publicznemu, wiarygodności dokumentów oraz mieniu, czyli te zdarzenia, które są najbardziej dotkliwymi w codziennym życiu mieszkańców. Wskaźnik ten pomaga zobrazować poczucie bezpieczeństwa publicznego, a pośrednio także jakość życia społecznego w poszczególnych obszarach. Po dokonanej analizie nie odnotowano jednak poprawy na obszarze rewitalizacji w tym zakresie. Dane z roku 2016 pokazują, że 46,04 % z wszystkich przestępstw stwierdzonych w 7 kategoriach dokonano w obszarze rewitalizacji, a w roku 2018 udział ten wzrósł do 51,28% czyli o 5,24 punkty procentowe. W związku z tym, w zakresie bezpieczeństwa i jakości życia, sytuacja społeczna na obszarze rewitalizacji uległa pogorszeniu.

Odsetek czynów karnych nieletnich w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych - zjawisko przestępczości wśród nieletnich, z uwagi na aspekt społeczny, ma na celu nie tylko ukazanie skali problemu w poszczególnych obszarach (ulicach) na tle miasta, ale daje wiedzę, w jakim zakresie należy wprowadzić działania zapobiegające i zwalczające demoralizację osób nieletnich. W myśl ustawy za osoby nieletnie w przypadku przestępczości,

uważa się osoby, które po ukończeniu 13 lat, a przed ukończeniem 17 roku życia, dopuściły się czynu karalnego, oraz osoby w wieku do 21 roku życia, wobec których wykonywane są środki wychowawcze i poprawcze. W ujęciu ogólnym, powyższe podejście jest drogą do analiz pod kątem „nieletni-nieprzystosowani społecznie”, co w przyszłości pozwoli na programowanie działań ograniczających zjawisko naruszania zasad współżycia społecznego. Ze względu na brak możliwości pozyskania danych z Miejskiej Komendy Policji w formie wartości liczbowych zagregowanych na ulice obszaru rewitalizacji, nie dokonano analizy czynów karnych nieletnich w ogólnej liczbie przestępstw stwierdzonych. Komenda obecnie nie gromadzi ww. danych w podziale na ulice. Jediną możliwością Miejskiej Komendy Policji jest przekazanie danych wg kodów pocztowych miasta bez informacji o ulicy, jednakże nie pozwala to na dokonanie analizy na poziomie obszaru rewitalizacji. W związku z powyższym zrezygnowano z wykonywania analizy, ze względu na uzyskanie zbyt małej szczegółowości wyniku.

Rekomendacja – usunięcie z listy wskaźników GPR.

WSKAŹNIKI DEMOGRAFICZNE

Saldo migracji na obszarze rewitalizacji				
Obszar rewitalizacji	Liczba ludności w roku bazowym 2016	Liczba ludności w roku 2018	Zmiana stanu liczby ludności w latach 2016-2018	Ocena realizacji
Zakładany rezultat:				rośnie
1. Podobszar Biały Kamień	5189	4615	-574	maleje
2. Podobszar Stary Zdrój	3255	3017	-238	maleje
3. Podobszar Śródmieście	8085	7543	-542	maleje
4. Podobszar Sobiecin	4082	3606	-476	maleje
5. Podobszar Nowe Miasto	7563	7335	-228	maleje
6. Podobszar Podgórze	5094	4850	-244	maleje
Obszar rewitalizacji Miasta Wałbrzych	33268	30.966	-2302	maleje
Miasto Wałbrzych	111.853	103.930	-7923	maleje

Saldo migracji na obszarze rewitalizacji - różnica między napływem a odpływem ludności z danego obszaru w określonym czasie. Celem pokazania wyników takiej analizy jest zbadanie zmian demograficznych, wynikających przede wszystkim z salda przyrostu naturalnego, starzenia się społeczeństwa oraz salda migracji. Jest to jeden z kilku wskaźników demograficznych, który pozwala obserwować zmiany związane z procesem kurczenia się miasta nie tylko w aspekcie demograficznym, ale też społecznym i ekonomicznym. Na etapie pozyskania danych demograficznych w odniesieniu do punktów adresowych obszaru rewitalizacji natrafiono na ograniczenia w dostępie do danych, wynikające z ograniczeń wykorzystywanego przez Urząd Miejski systemu informatycznego (brak agregacji danych o saldzie migracji mieszkańców OR w odniesieniu do punktów adresowych). Po analizie możliwości technicznych, jakie posiada Biuro Ewidencji Ludności, uznano, że w niniejszym opracowaniu można zaprezentować dane na temat zmiany stanu liczby ludności na poszczególnych podobszarach rewitalizacji. Analiza stanu liczby mieszkańców w latach 2016-2018 wskazuje, że liczba ludności na obszarze rewitalizacji Wałbrzycha na koniec roku 2018 zmniejszyła się o 2302 osób w porównaniu z 2016 r. Dodatkowo przeanalizowano spadek ludności na obszarze miasta Wałbrzych. Tendencja spadku zachowana jest na całym jego obszarze. Widzimy wyraźnie postępujący proces „kurczenia się miasta”, a prawie 30% spadku liczby ludności dotyczy obszaru rewitalizacji.

Konsekwencje wynikające z poziomu tego wskaźnika dla obszaru rewitalizacji to m.in. odpływ kobiet w wieku rozrodczym oraz osób w wieku produkcyjnym, wyludnienie zabudowy, osłabienie więzi sąsiedzkich i społeczności lokalnej, ograniczenie bazy dochodowej miasta z tyt. utraconych udziałów w dochodach z PIT.

WSKAŹNIKI DOT. AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ

To grupa wskaźników sfery społecznej służąca ocenie kapitału społecznego. Określa cel rewitalizacji polegający na zwiększeniu zaangażowania mieszkańców w prace na rzecz zmiany swojego najbliższego otoczenia. Do analiz w ww. zakresie wytypowano 3 wskaźniki:

- liczbę mieszkańców zaangażowanych w inicjatywy społeczne organizowane na obszarze rewitalizacji;
- wskaźnik oddanych głosów na wnioski budżetu partycypacyjnego na obszarze rewitalizacji;

- liczbę inicjatyw lokalnych inicjowanych przez lub zrealizowanych z udziałem mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Dane do powyższych wskaźników pozyskano z właściwych merytorycznie biur Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu, odpowiedzialnych za realizację wałbrzyskiego budżetu partycypacyjnego i inicjowanie działań społecznych.

Liczba mieszkańców zaangażowanych w inicjatywy społeczne organizowane na obszarze rewitalizacji				
Obszar rewitalizacji	Rok bazowy 2016	Dane z roku 2017	Dane z roku 2018	Ocena realizacji
Zakładany rezultat:				rośnie
1. Podobszar Biały Kamień	97	148	203	rośnie
2. Podobszar Stary Zdrój	88	198	163	maleje
3. Podobszar Śródmieście	121	461	593	rośnie
4. Podobszar Sobiecin	109	230	267	rośnie
5. Podobszar Nowe Miasto	96	150	184	rośnie
6. Podobszar Podgórze	89	271	247	maleje
Obszar rewitalizacji Miasta Wałbrzych	600	1458	1657	rośnie

Liczba mieszkańców zaangażowanych w inicjatywy społeczne organizowane na obszarze rewitalizacji – analizie poddano liczbę mieszkańców, która wzięła udział w inicjowanych przez Biuro Rewitalizacji i Planowania Przestrzennego działaniach realizowanych w każdym podobszarze rewitalizacji (np. mikrogranty).

Inicjatywy społeczne realizowane są zgodnie z założeniami GPR, w ramach realizowanego przez Urząd Miejski projektu pn. „Finansowe i planistyczne narzędzia w programowaniu i wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020. Wraz z rozpoczęciem ww. projektu, corocznie realizowane są działania wspierające inicjatywy lokalne mieszkańców 6 podobszarów rewitalizacji Wałbrzycha m.in. w postaci „mikroprojektów” lokalnych. Ich celem jest umożliwienie mieszkańcom angażowania się w działania na rzecz innych mieszkańców i lokalnych wspólnot z obszaru rewitalizacji Wałbrzycha. „Mikrogranty” przyznawane są w ramach otwartego konkursu ofert dla organizacji pozarządowych (tj. fundacje, stowarzyszenia, spółdzielnie socjalne, kościoły i związki wyznaniowe), które w imieniu mieszkańców wystąpią z wnioskiem o dotację na działania związane z aktywizacją i rozwojem społeczności lokalnej. Ideą konkursu jest wspieranie oddolnych inicjatyw aktywnych mieszkańców. Maksymalna kwota dotacji dla pojedynczego projektu to 3 000 zł. Od wnioskodawców nie jest wymagany finansowy wkład własny, jednak preferowane są inicjatywy zakładające udział własny w realizację zadania, np. w formie pracy społecznej. W latach 2017-2018, analogicznie do przedsięwzięć ujętych w GPR Wałbrzycha, zorganizowano 2 edycje „mikrograntów” na łączną kwotę 120.000 zł.

Kolejnymi działaniami, zapoczątkowanymi w 2016 roku, są spacer historyczny, partnerstwa lokalne oraz kawiarenki obywatelskie. Wydarzenia te organizowane są cyklicznie i na stałe wpisały się w życie obszaru rewitalizacji. Analizując zgromadzone dane dot. ww. przedsięwzięć, w 2016 roku odnotowano łącznie udział 600 mieszkańców, w 2017 r. – 1458 osób, a w roku 2018 udział ten wyniósł 1657. Liczba uczestników mikrograntów, spacerów i partnerstw lokalnych na obszarze rewitalizacji systematycznie wzrasta.

Wskaźnik oddanych głosów na wnioski budżetu partycypacyjnego na obszarze rewitalizacji			
Obszar rewitalizacji	Rok bazowy 2016	Dane z roku 2017	Ocena realizacji
Zakładany rezultat:			rośnie
1. Podobszar Biały Kamień	3239	905	maleje
2. Podobszar Stary Zdrój	1260	570	maleje
3. Podobszar Śródmieście	750	404	maleje
4. Podobszar Sobiecin	664	492	maleje
5. Podobszar Nowe Miasto	1598	1150	maleje
6. Podobszar Podgórze	1774	1998	rośnie
Obszar rewitalizacji Miasta Wałbrzych	9285	5519	maleje

Wskaźnik oddanych głosów na wnioski budżetu partycypacyjnego na obszarze rewitalizacji – to analiza frekwencji obywateli, głosujących na zgłoszone przez mieszkańców projektów i inwestycje. Projekty podzielone są na dwie kategorie tzw. dzielnicowe i ogólnomiejskie. Do tej analizy posłużyły głosy oddane na projekty dzielnicowe z obszaru rewitalizacji. W roku 2018 nastąpił spadek frekwencji oddanych głosów z liczby 9285 (2016 r.) na liczbę 5519.

Liczba inicjatyw lokalnych inicjowanych przez lub zrealizowanych z udziałem mieszkańców obszaru rewitalizacji (za pomocą mikrograntów, otwartych konkursów ofert)				
Obszar rewitalizacji	Rok bazowy 2016	Dane z roku 2017	Dane z roku 2018	Ocena realizacji
Zakładany rezultat:				rośnie
1. Podobszar Biały Kamień	0	2	2	rośnie
2. Podobszar Stary Zdrój	0	2	3	rośnie
3. Podobszar Śródmieście	0	6	5	rośnie
4. Podobszar Sobiecin	0	4	4	rośnie
5. Podobszar Nowe Miasto	0	2	2	rośnie
6. Podobszar Podgórze	0	5	5	rośnie
Obszar rewitalizacji Miasta Wałbrzych	0	21	21	rośnie

Liczba inicjatyw lokalnych inicjowanych przez lub zrealizowanych z udziałem mieszkańców obszaru rewitalizacji (za pomocą mikrograntów, otwartych konkursów ofert) – do analizy posłużyły inicjatywy lokalne będące wynikiem otwartych konkursów ofert skierowanych do obszaru rewitalizacji. Tego typu konkursy publikuje Biuro Rewitalizacji i Planowania Przestrzennego. Od roku 2017 zapoczątkowano ww. działanie w postaci mikroprojektów w ramach realizowanego przez Urząd Miejski projektu pn. “Finansowe i planistyczne narzędzia w programowaniu i wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020W roku 2016. Przedsięwzięcia są ujęte w GPR. W roku bazowym 2016 nie realizowano jeszcze tego typu działań. W roku 2017 i 2018 odnotowano łącznie po 21 mikrograntów na obszarze rewitalizacji. Ze względu na duże zainteresowanie mieszkańców i NGO mikrograntami, w 2019 r. realizowana jest już III edycja konkursu, którego finansowania podjęła się Gmina Wałbrzych z własnego budżetu.

3.2 Analiza stopnia realizacji Celu 2. Wysoka jakość przestrzeni publicznej i poprawa warunków zamieszkania

Wskaźniki z tej grupy analitycznej dotyczą przede wszystkim:

- skali działań inwestycyjnych dot. zabudowy wielorodzinnej,
- poziomu zaangażowania Gminy, wspólnot mieszkaniowych i mieszkańców w inwestycje na rzecz obniżenia niskiej emisji,
- realizacji Gminnych inwestycji dot. infrastruktury drogowej, poprawy jakości transportu publicznego, bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- działań na rzecz poprawy i rozwoju usług społecznych i kulturalnych,
- poprawy przestrzeni publicznych związanych z wypoczynkiem, rekreacją, sportem.

WSKAŹNIKI DOT. INFRASTRUKTURY MIESZKANIOWEJ

Liczba przedsięwzięć remontowych (podniesienie technicznego standardu mieszkań i części wspólnych) w danym roku na obszarze rewitalizacji – wskaźnik sfery funkcjonalnej w dziedzinie mieszkalnictwo. Odpowiada za ocenę warunków mieszkaniowych panujących w obszarze rewitalizacji.

Liczba przedsięwzięć remontowych (podniesienie technicznego standardu mieszkań i części wspólnych) w danym roku na obszarze rewitalizacji				
Obszar rewitalizacji	Rok bazowy 2016	Dane z roku 2017	Dane z roku 2018	Ocena realizacji
Zakładany rezultat:				rośnie
1. Podobszar Biały Kamień	37	37	38	rośnie
2. Podobszar Stary Zdrój	22	31	16	maleje
3. Podobszar Śródmieście	83	56	40	maleje
4. Podobszar Sobiecin	43	39	35	maleje
5. Podobszar Nowe Miasto	110	105	77	maleje
6. Podobszar Podgórze	48	36	51	rośnie
Obszar rewitalizacji Miasta Wałbrzych	343	304	257	maleje

Zgodnie z Wieloletnim Programem Gospodarowania Zasobem Mieszkaniowym Gminy Wałbrzych na lata 2019-2023, warunki mieszkaniowe Wałbrzyszan nie są dobre. Według danych na 30 czerwca 2018 r. ok. 80% zasobu mieszkaniowego Gminy jest w stanie technicznym średnim, lichym i przeznaczonym do rozbiórki, a jego pogarszający się stan jest spowodowany wiekiem oraz postępującą dekapitalizacją zabudowy. Zarówno Gmina jak i prywatni właściciele (wspólnoty mieszkaniowe) dokonują wielu inwestycji.

W ramach naboru propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych do GPR wspólnoty mieszkaniowe z obszaru rewitalizacji zgłosiły 171 przedsięwzięć remontowych dot. podniesienia technicznego standardu budynków wielorodzinnych. Szacowana wartość tych projektów to 45.160.022,48 PLN. W roku 2016 Instytucja Pośrednicząca Aglomeracji Wałbrzyskiej (IPAW), w ramach RPO WD 2014-2020 i Działania 6.3 „Rewitalizacja zdegradowanych obszarów” - TYP B „Remont, odnowa części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych”, ogłosiła konkurs, dzięki któremu wspólnoty mieszkaniowe wpisane do GPR mogły złożyć wnioski aplikacyjne na pozyskanie dofinansowania z UE. W ramach ww. konkursu, 80 wspólnot mieszkaniowych pozyskało dotację na realizację przedsięwzięć remontowych na łączną wartość 26.722.145,54 PLN (kwota dofinansowania z UE: 15.462.204,84 PLN). Zgodnie z zasadami konkursu, do końca sierpnia 2019 roku wspólnoty mają czas na zakończenie swoich działań. W związku z tym, w III kwartale 2019 roku Gmina Wałbrzych dokona pełnej ewaluacji ww. projektów i oceni skalę realizacji remontów w ramach środków pozyskanych z UE.

W celu ukazania skali podejmowanych działań remontowych na obszarze rewitalizacji, analizę wskaźnika „Liczba przedsięwzięć remontowych w danym roku na obszarze rewitalizacji” przedstawiono na podstawie danych udostępniony przez Miejski Zarząd Budynków. W tabeli zaobserwować można poziom realizowanych przedsięwzięć remontowych. Wśród nich są remonty finansowane przez Gminę, jak i wspólnoty mieszkaniowe zarządzane przez MZB. Zakres remontów to głównie prace dekarские, elewacyjne, dot. wymiany instalacji elektrycznej, wentylacji, instalacji gazowych, wod.-kan., prace kominiarskie, remonty części wspólnych budynku, osuszanie budynków oraz wymiana stolarki okiennej i drzwiowej. W 2016 r. było ich 343, w 2017-2018 561 przedsięwzięć. Trend wskaźnika z roku na rok jest malejący. Dla ukazania wymiaru finansowego działań remontowych na obszarze rewitalizacji, dokonano dodatkowej analizy finansowej. Jak widać wraz ze spadkiem liczby inwestycji spadła również ich wartość, jednakże rok 2017 i 2018 utrzymuje się na podobnym poziomie.

KWOTA PRZEZNACZONA NA PRZEDSIĘWZIĘCIA REMONTOWE W ROKU 2016	KWOTA PRZEZNACZONA NA PRZEDSIĘWZIĘCIA REMONTOWE W ROKU 2017	KWOTA PRZEZNACZONA NA PRZEDSIĘWZIĘCIA REMONTOWE W ROKU 2018
8 460 408,38 PLN	6 596 096,30 PLN	6 598 428,09 PLN

Liczba przedsięwzięć termomodernizacyjnych (działania termomodernizacyjne i likwidacja niskiej emisji) w danym roku na obszarze rewitalizacji - wskaźnik sfery funkcjonalnej, zarówno w dziedzinie mieszkalnictwo, jak i poprawa środowiska. Odpowiada za ocenę warunków mieszkaniowych panujących w obszarze rewitalizacji i obniżenie tzw. niskiej emisji dzięki inwestycjom termomodernizacyjnym oraz wymianie starych węglowych źródeł ogrzewania na ekologiczne.

Liczba przedsięwzięć termomodernizacyjnych (działania termomodernizacyjne i likwidacja niskiej emisji) w danym roku na obszarze rewitalizacji							
Obszar rewitalizacji	Rok bazowy 2016	Dane z roku 2017		Dane z roku 2018			Ocena realizacji
	Inwestycje MZB	Inwestycje MZB	Dotacje celowe Gminy	Inwestycje MZB	Dotacje celowe Gminy	Termomodernizacje	
Zakładany rezultat:							rośnie
1. Podobszar Biały Kamień	4	1	15	1	4	0	rośnie
2. Podobszar Stary Zdrój	1	0	14	0	2	3	rośnie
3. Podobszar Śródmieście	6	5	41	2	21	1	rośnie
4. Podobszar Sobiecin	3	1	9	3	5	2	rośnie
5. Podobszar Nowe Miasto	9	7	34	7	9	0	rośnie
6. Podobszar Podgórze	2	4	18	6	4	1	rośnie
Obszar rewitalizacji Miasta Wałbrzych	25	18	131	19	45	7	rośnie
SUMA:	25	149		71			

W celu analizy ww. wskaźnika pozyskano dane z Miejskiego Zarządu Budynków oraz Biura Ochrony Środowiska, Gospodarki Wodnej, Rolnictwa i Leśnictwa UM w Wałbrzychu. Zgodnie z Gminnym Programem Rewitalizacji, Gmina Wałbrzych realizuje wieloletnie przedsięwzięcie pod nazwą "Ograniczenie niskiej emisji na obszarze objętym rewitalizacją". Początek programu sięga 2014 roku. Wówczas władze gminy zapoczątkowały przedsięwzięcie wspomagające finansowo wałbrzyszan przy inwestycjach związanych ze zmianą źródeł ogrzewania na ekologiczne. Uchwałą Rady Miejskiej Wałbrzycha Nr LXI/625/2014 z dnia 15 maja 2014 roku zostały przyjęte zasady i tryb udzielania dotacji celowej ze środków budżetu Gminy Wałbrzych. W roku 2016, ze względu na brak środków, przydział dotacji był wstrzymany. W dniu 16 marca 2017 r., Gmina podpisała umowę pożyczki z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu dot. udzielenia wsparcia finansowego dla zadań inwestycyjnych związanych z ograniczeniem niskiej emisji na terenie miasta Wałbrzycha realizowanych na podstawie Uchwały LXI/625/2014 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 15 maja 2014 r. Realizacja ww. umowy umożliwiła zawarcie 295 umów dotacji celowej z mieszkańcami w całym mieście na łączną kwotę dofinansowania 1.304.964,01 zł. Na obszarze rewitalizacji zrealizowano 131 umów. W miejsce zlikwidowanych źródeł ogrzewania opalanych węglem i drewnem wykonano nowe ekologiczne instalacje gazowe bądź elektryczne.

W roku 2018 dotacje celowe przyznawano ze środków budżetu gminy. Głównym warunkiem otrzymania środków finansowych była bezwzględna likwidacja wszystkich dotychczasowych źródeł ciepła na paliwo stałe (w tym kominków opalanych drewnem) i zamiana ich na ogrzewanie gazowe, elektryczne bądź podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej. Wysokość dotacji wynosi do 50% poniesionych kosztów brutto nie więcej niż 5000,00 zł. W latach 2017-2018 r. na obszarze rewitalizacji przyznano łącznie 176 ww. dotacji celowych.

Na obszarze rewitalizacji prowadzone są również przedsięwzięcia termomodernizacje budynków wielorodzinnych, mające na celu poprawę ich efektywności energetycznej. Z danych MZB wynika, że w okresie 2017-2018 wykonano 37 inwestycji o charakterze termomodernizacyjnym. W roku bazowym było ich 25. Poniżej pokazano wielkość środków finansowych zaangażowanych w działania termomodernizacyjne koordynowane przez MZB na obszarze rewitalizacji.

KWOTA PRZEZNACZONA NA PRZEDSIĘWZIĘCIA TERMOMODERNIZACYJNE W ROKU 2016	KWOTA PRZEZNACZONA NA PRZEDSIĘWZIĘCIA TERMOMODERNIZACYJNE W ROKU 2018	KWOTA PRZEZNACZONA NA PRZEDSIĘWZIĘCIA TERMOMODERNIZACYJNE W ROKU 2018
2 267 687,56 PLN	1 650 914,59 PLN	2 382 189,25 PLN

Ponadto, w zgodzie z Gminnym Programem Rewitalizacji, zrealizowano następujące projekty dot. termomodernizacji budynków na obszarze rewitalizacji:

- Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. Angelusa Silesiusa w Wałbrzychu - Termomodernizacja budynku przy ul. P. Skargi 14A w Wałbrzychu, projekt zrealizowany w ramach poddziałania 1.3.1 oś priorytetowa I Zmniejszenie emisyjności gospodarki – wspieranie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 (Nr projektu : POIS.01.03.01-00-0170/16). Całkowity koszt realizacji Projektu: 2 687 046,58 PLN

(maksymalna kwota wydatków kwalifikowanych: 1 920 222,25 PLN, w tym: maksymalne dofinansowanie ze środków POIiŚ 2014-2020: 1 632 188,91 PLN). Okres realizacji Projektu: od 1 marca 2016 r. do 30 listopada 2018 r.

- Gmina Wałbrzych - Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej Gminy Wałbrzych położonych przy ul. 1 Maja 103-107, ul. Niepodległości 64, ul. Ogrodowej 2A i ul. 1 Maja 149. Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014- 2020 (Zintegrowane Inwestycje Terytorialne Aglomeracji Wałbrzyskiej). Główny cel projektu: Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w gminie Wałbrzych poprzez kompleksową termomodernizację. Opis projektu: Przedmiotem projektu była termomodernizacja 4 budynków użyteczności publicznej w gminie Wałbrzych. Termin realizacji: 04.09.2014-30.04.2018. Wartość całkowita projektu: 4.762.417,92 zł. Wartość dofinansowania ze środków Unii Europejskiej: 3.373.875,20 zł.
- FUNDACJA "SZKOŁA GMINNA MENADŻERSKO-KSIĘGOWA" - Rewitalizacja i termomodernizacja budynku dydaktycznego Fundacji "Szkoły Gminnej Menadżersko-Księgowej" przy ul. Armii Krajowej 35b w Wałbrzychu. W roku 2018 r. rozpoczęto prace remontowe budynku szkoły w ramach projektu „Termomodernizacja budynku dydaktycznego Fundacji "Szkoły Gminnej Menadżersko-Księgowej" przy ul. Armii Krajowej 35B w Wałbrzychu", który uzyskał dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020. Celem projektu jest poprawa efektywności energetycznej budynku dydaktycznego służącego realizacji zadań edukacyjnych w ramach szkoły podstawowej oraz gimnazjum menadżerskiego. Realizacja projektu spowoduje zwiększenie efektywności energetycznej obiektu. Całkowita wartość projektu: 532 356,38 zł. Wkład Funduszy Europejskich: 421 765,15 zł. Prace zakończą się w 2019 roku.
- Politechnika Wrocławska: Termorenowacja budynku dydaktycznego „A” i termorenowacja budynku dydaktycznego „B”. Remont elewacji wraz z wykonaniem iluminacji świetlnej oraz remontem schodów budynku A Politechniki Wrocławskiej zlokalizowanym przy ul. A. Krajowej 78 w Wałbrzychu przeprowadzono w 2017 oraz termomodernizację budynku B przy ul. Braci Śniadeckich na przełomie 2017/2018 roku. Budynki wyremontowano w ramach środków własnych uczelni.
- Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Niepodległości 177 w Wałbrzychu – „Termomodernizacja budynku przy ul. Niepodległości 177 w Wałbrzychu”, wykonanie w ramach środków własnych wspólnoty,
- Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. 1 Maja 110 w Wałbrzychu – „Termomodernizacja budynku przy ul. 1 maja 110 w Wałbrzychu”, wykonanie w ramach środków własnych wspólnoty
- Wspólnota Mieszkaniowa przy ul. Puszkina 7 w Wałbrzychu – „Termomodernizacja budynku przy ul. Puszkina 7 w Wałbrzychu”, wykonanie w ramach środków własnych wspólnoty.

Liczba mieszkańców korzystających ze zmodernizowanej/utworzonej infrastruktury (zrewitalizowanej, poddanej termomodernizacji lub nowowytworzonej) – wskaźnik sfery funkcjonalnej w dziedzinie mieszkalnictwa, który obrazuje zmiany zainteresowaniem zmodernizowaną infrastrukturą wśród mieszkańców. Wszelkie inicjatywy związane z poprawą stanu technicznego budynków mają na celu nie tylko ratowanie samej zabudowy mieszkaniowej, ale również zwiększenie zainteresowania i przyciągnięcie nowych lokatorów. Analiza danych udostępnionych przez Miejski Zarząd Budynków pokazuje, że w budynkach zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji, w których dokonano działań remontowych i termomodernizacyjnych, następuje wzrost liczby mieszkańców z 7651 (2016 r.) na 9973 (2018 r.).

Liczba mieszkańców korzystających ze zmodernizowanej/utworzonej infrastruktury (zrewitalizowanej, poddanej termomodernizacji lub nowowytworzonej)				
Obszar rewitalizacji	Rok bazowy 2016	Dane z roku 2017	Dane z roku 2018	Ocena realizacji
Zakładany rezultat:				rośnie
1. Podobszar Biały Kamień	1080	1490	1451	rośnie
2. Podobszar Stary Zdrój	596	761	758	rośnie
3. Podobszar Śródmieście	1437	2060	1983	rośnie
4. Podobszar Sobiecin	1148	1373	1302	rośnie
5. Podobszar Nowe Miasto	2112	3025	2936	rośnie
6. Podobszar Podgórze	1278	1617	1543	rośnie
Obszar rewitalizacji Miasta Wałbrzych	7651	10326	9973	rośnie

WSKAŹNIKI DOT. INFRASTRUKTURY PRZESTRZENNO-FUNKCJALNEJ

Liczba realizacji przestrzeni publicznych (takich jak place, skwery, trakty piesze, parki, zielone enklawy, miejsca wypoczynku i spotkań) na obszarze rewitalizacji – wskaźnik należy do grupy wskaźników sfery funkcjonalnej, jak również środowiskowej. Odpowiada za ocenę jakości przestrzeni publicznej, jej ładu i funkcjonalności. Wskaźnik pokazuje dostępność do terenów zielonych, rekreacyjnych i sportowych. Niezbędne dane pozyskano z Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta oraz Biura Inwestycji UM w Wałbrzychu. Analizując uzyskane informacje zauważamy minimalny spadek liczby inwestycji zrealizowanych w 2018 r. w stosunku do 2016 r.

Liczba realizacji przestrzeni publicznych (takich jak place, skwery, trakty piesze, parki, zielone enklawy, miejsca wypoczynku i spotkań) na obszarze rewitalizacji				
Obszar rewitalizacji	Rok bazowy 2016	Dane z roku 2017	Dane z roku 2018	Ocena realizacji
Zakładany rezultat:				Rośnie
1. Podobszar Biały Kamień	2	3	5	Rośnie
2. Podobszar Stary Zdrój	9	2	5	Maleje
3. Podobszar Śródmieście	1	3	2	Rośnie
4. Podobszar Sobiecin	0	0	2	Rośnie
5. Podobszar Nowe Miasto	10	3	2	Maleje
6. Podobszar Podgórze	1	3	5	Rośnie
Obszar rewitalizacji Miasta Wałbrzych	23	14	21	Maleje

łącznie w latach 2017-2018 wykonano 35 przedsięwzięć mających na celu poprawę jakości przestrzeni publicznej, jej ładu i funkcjonalności w obszarze rewitalizacji. Jednym z głównych działań zapisanych w GPR jest „Rewitalizacja skwerów, podwórek” mające na celu stworzenie przez Gminę Wałbrzych miejsc przyjaznych do spędzania wolnego czasu. Cyklicznie - corocznie, w ramach swoich kompetencji Biuro Ochrony Środowiska, Gospodarki Wodnej, Rolnictwa i Leśnictwa UM w Wałbrzychu realizuje wymianę zieleni oraz nasadzenia, odnawiając i tworząc tym samym skwery i zielone enklawy w obszarze rewitalizacji. Gmina powyższe działania prowadzi w ramach środków własnych. W latach 2017-2018 BOŚ zrealizował 28 przedsięwzięć obejmujących nowe nasadzenia. Kolejnym działaniem zrealizowanym w zakresie odnowy przestrzeni publicznych jest projekt pn.: „Rewitalizacja zabytkowego obiektu Muzeum Porcelany w Wałbrzychu wraz z infrastrukturą towarzyszącą”, w ramach którego przeprowadzono m.in. remont dziedzińca w elewacji frontowej budynku oraz tarasu w elewacji ogrodowej budynku. Projekt realizowano w okresie 01.04.2016 – 31.12.2016 r., wartość całkowita projektu: 687 700,00 PLN, wartość dofinansowania ze środków Unii Europejskiej: 472 265,35 PLN. Istotnym z punktu widzenia powyższego wskaźnika jest budżet partycypacyjny, dzięki któremu Gmina realizuje wiele inwestycji na rzecz odnowy przestrzeni miejskiej, którą wskazują poprzez głosowanie mieszkańcy dzielnic miasta. Działania realizowane z budżetu partycypacyjnego na podobszarach rewitalizacji:

1. Podobszar Biały Kamień: „Relaks – centrum sportu i zabawy” – ul. Andersa 121a – zadanie polegało na wykonaniu placu zabaw wraz z wyposażeniem w elementy zabawowe (huśtawka bocienie gniazdo, piramida liniowa, zestaw zabawowy) dodatkowo plac wyposażono w ławki, kosze na śmieci i ogrodzenie całego placu zabaw. Usytuowano również stół do gry w ping-ponga. Także zostały zamontowane urządzenia zewnętrzne do ćwiczeń fitness -2016 rok;
2. Podobszar Podgórze: „Bezpieczny dojazd i dojście do cmentarza oraz porządek i bezpieczeństwo na miejscach postojowych przy cmentarzu na Podgórzu” – ul. Internetowa i ul. Poznańska - zadanie polegało na wykonaniu parkingu, chodnika z kostki betonowej oraz drogi dojazdowej z nową nawierzchnią asfaltową – 2016 rok;
3. Podobszar Nowe Miasto: „Budowa boiska wielofunkcyjnego przy Publicznej Szkole Podstawowej nr 23” - zadanie polegało na budowie boiska wraz z wyposażeniem w bramki oraz kosze do gry w koszykówkę, wykonaniu ogrodzenia piłko-chwytu – 2016 rok;
4. Podobszar Biały Kamień: "Radość dla malucha" - plac zabaw przy ul. Bocznej - zadanie polegało na wykonaniu placu zabaw z nawierzchnią piaskową, montaż elementów zabawowych (huśtawka bocienie gniazdo, zestaw zabawowy, piaskownicy, bujaki sprężynowe), montaż stołu do gry w ping-ponga, zakup i montaż elementów małej architektury - kosze i ławki, wykonanie ogrodzenia, ścieżki pieszej z kostki betonowej- rok 2016;
5. Podobszar Stary Zdrój: „Otwarta siłownia zewnętrzna i rozbudowa placu zabaw” - miejsce rekreacyjne dla mieszkańców dzielnicy Stary Zdrój i uczniów Publicznej Szkoły Podstawowej nr 30 - zadanie polegało na

wykonaniu placyków z kostki betonowej pod urządzenia siłowni fitness, zakup urządzeń siłowni, zakup i montaż elementów zabawowych – rok 2016;

6. Podobszar Biały Kamień „Plac zabaw typu PARKUR oraz 4 elementowa siłownia - miejsce rekreacyjno-sportowe dla uczniów Publicznej Szkoły Podstawowej nr 2 oraz mieszkańców dzielnicy” - zadanie polegało na niwelacji terenu oraz przygotowania podłoża pod urządzenia sprawnościowe, zakupie i montażu urządzeń sprawnościowych, zakupie i montażu urządzeń fitness – rok 2017;
7. Podobszar Śródmieście „Monitoring, oświetlenie placu zabaw oraz pozostała część placu, ścieżki, ławki, boisko do siatkówki między ul. W. Wysockiego, a ul. B. Chrobrego” - zadanie polegało na postawieniu nowych słupów oświetleniowych, wykonaniu ścieżek pieszych z kostki betonowej, wykonaniu placyków z nawierzchni z kostki betonowej pod urządzenia siłowni zewnętrznej, zakupie i montażu urządzeń siłowni fitness, stołu do gry w szachy i chińczyka, wykonaniu nowych nasadzeń żywopłotu oraz krzewów, zakupie i montaż elementów małej architektury - ławki zintegrowane z koszem na śmieci – rok 2017;
8. Podobszar Stary Zdrój „Plac zabaw i urządzenia do ćwiczeń Street Workout przy Gminnym Zespole Szkół nr 2 w Wałbrzychu - zadanie polegało na wykonaniu placu pod urządzenia do ćwiczeń, zakupie i montażu elementów Street Workout, urządzeń zabawowych (huśtawka podwójna, skrzynka do wspinania się, piaskownica, etc), wykonaniu ogrodzenia, nasadzenia elementów zieleni, zakupie i montażu elementów małej architektury - ławki i kosze na śmieci – rok 2017;
9. Podobszar Biały Kamień „Remont ogrodzenia Publicznej Szkoły Podstawowej nr 2 w Wałbrzychu” - zadanie polegało na wykonaniu rozbiórki starego ogrodzenia i montażu nowego ogrodzenia, zamontowaniu bram wjazdowych oraz bramek wejściowych – rok 2017;
10. Podobszar Stary Zdrój „Plac zabaw dla dzieci - modernizacja i rozbudowa istniejącego placu przy ul. Gen. Bema 52” - w ramach zadania wykonano zagospodarowanie terenu poprzez rewitalizację istniejącego placu zabaw, zakup i montaż urządzeń zabawowych (huśtawka Bocianie gniazdo, bujak sprężynowy, huśtawka wagowa, piaskownica, zestaw zabawowy), wykonanie ogrodzenia, zakup i montaż elementów małej architektury – rok 2018;
11. Podobszar Sobięcin „Wymiana nawierzchni drogi w Parku im. T. Kościuszki” - realizacja zadania polegała na wykonaniu nowej nawierzchni drogi z kostki betonowej śrutowanej – rok 2018;

Dzięki inicjatywom podjętym przez samych mieszkańców, zachodzi wiele pozytywnych zmian w przestrzeniach publicznych. Jednakże zasady budżetu partycypacyjnego nie pozwalają na wcześniejsze ujęcie wykonywanych inwestycji w Gminnym Programie Rewitalizacji. Dopiero po zakończonym procesie wyłaniania pożądanych do realizacji działań i realizacji inwestycji, Gmina podczas aktualizacji GPR może w nim ująć istotne z punktu rewitalizacji działania. Powyższe realizacje powinny zostać ujęte w GPR Wałbrzycha w ramach aktualizacji dokumentu jako działania uzupełniające.

Warto dodać, że w Mieście Wałbrzych od 2015 roku systematycznie prowadzona jest akcja społeczna „Czysty i zielony Wałbrzych”, w której Wałbrzyskanie przy wsparciu pracowników Gminy, ZDKiUM oraz MZUK mogą wspólnie upiększać i porządkować miasto. Akcja odbywa się zawsze w miesiącu kwietniu, mieszkańcy nie tylko sprzątają zielone zakątki swoich ulic, ale też dokonują nasadzeń kwiatów, krzewów i drzew. Dodatkowo jest to inicjatywa powodująca zwiększenie integralności społecznej wałbrzyszan. GPR Wałbrzycha powinien być uzupełniony o ww. działanie społeczne w ramach przedsięwzięć uzupełniających.

Liczba zmodernizowanej infrastruktury drogowej (w tym poprawy bezpieczeństwa, infrastruktury ruchu pieszego, rowerowego oraz transportu publicznego) w danym roku na obszarze rewitalizacji - wskaźnik należy do grupy wskaźników sfery przestrzenno-funkcjonalnej.

Liczba zmodernizowanej infrastruktury drogowej (w tym poprawy bezpieczeństwa, infrastruktury ruchu pieszego, rowerowego oraz transportu publicznego) w danym roku na obszarze rewitalizacji				
Obszar rewitalizacji	Rok bazowy 2016	Dane z roku 2017	Dane z roku 2018	Ocena realizacji
Zakładany rezultat:				Rośnie
1. Podobszar Biały Kamień	0	0	0	Stały
2. Podobszar Stary Zdrój	1	0	0	Maleje
3. Podobszar Śródmieście	1	0	1	Maleje
4. Podobszar Sobięcin	0	0	0	Maleje
5. Podobszar Nowe Miasto	1	0	0	Stały
6. Podobszar Podgórze	0	0	0	Stały
Obszar rewitalizacji Miasta Wałbrzych	3	0	1	Maleje

Odpowiada za ocenę jakości przestrzeni publicznej oraz ocenę poprawy dostępności transportu zbiorowego i rowerowego na obszarze rewitalizacji. Niezbędne dane pozyskano z Zarządu Dróg, Komunikacji i Utrzymania Miasta oraz Biura Inwestycji UM w Wałbrzychu. Analizując uzyskane informacje zauważamy spadek liczby inwestycji z 3 zrealizowanych w 2016 r. na 1 w roku 2018.

Przykładem projektu zrealizowanego na obszarze rewitalizacji jest zaplanowane w GPR przedsięwzięcie pn.: „Ograniczenie niskiej emisji poprzez wprowadzenie zrównoważonej mobilności miejskiej i podmiejskiej, polegającej na wybudowaniu centrum przesiadkowego Wałbrzych Plac na Rozdrożu oraz poprawie systemów zarządzania ruchem i energooszczędnym oświetleniem miejskim”. Zadanie realizowano w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego, Oś Priorytetowa 3 Gospodarka niskoemisyjna, działanie 3.4 Wdrażanie strategii niskoemisyjnych, Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Wałbrzyskiej.

Zrealizowany projekt objął:

- budowę 4 ciągów pieszo-rowerowych (ul. Świdnicka, de Gaulle’a, Sikorskiego, ul. Wysockiego) oraz 2 dróg rowerowych (Noworudzka, 11 Listopada),
- budowę kompleksowego systemu zarządzania ruchem i transportem publicznym, w skład którego wchodzi m. in. system zarządzania energią,
- stworzenie 2 zintegrowanych centrów przesiadkowych, tj. - Szczawienko oraz Pl. Na Rozdrożu (w zakresie: plac manewrowy dla autobusów z 2 stanowiskami, Bike&Ride - 30 miejsc, Park&Ride przy ul. Przemysłowej - 104 miejsca).

Część z wymienionych inwestycji zrealizowano na obszarze rewitalizacji. Realizację zakończono do 30.11.2018 r. Wartość całkowita projektu: 45 453 548,84 PLN, wartość dofinansowania ze środków Unii Europejskiej: 33 329 502,20 PLN. Działaniami uzupełniającymi są inwestycje w energooszczędne oświetlenie uliczne (budowa i wymiana oświetlenia w wybranych lokalizacjach Wałbrzycha) oraz w infrastrukturę drogową transportu publicznego (przebudowa skrzyżowania ul. 1 Maja, Rycerska, Limanowskiego w celu nadania priorytetu transportowi publicznemu w ruchu, przebudowa infrastruktury drogowej przy zintegrowanych centrach przesiadkowych, tj. ul. 1 Maja, Przemysłowej oraz dróg dojazdowych do ww. dworca kolejowego oraz obiektu Park&Ride). Przedsięwzięcie przyczyniło się do szerszego wykorzystania efektywnego transportu publicznego i niezmotoryzowanego indywidualnego, zmniejszenia wykorzystania samochodów osobowych, lepszej integracji gałęzi transportu, niższej emisji zanieczyszczeń powietrza, hałasu, zatłoczenia oraz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Liczba obiektów dostosowanych do pełnienia nowych funkcji publicznych, społecznych, kulturalnych, gospodarczych - wskaźnik należy do grupy wskaźników sfery przestrzenno-funkcjonalnej i odpowiada za ocenę jakości usług publicznych dot. zagadnień społecznych, kulturalnych i gospodarczych na obszarze rewitalizacji. Dane udostępnione przez Biuro Inwestycji UM w Wałbrzychu pokazują wzrost liczby inwestycji z tej grupy z 4 w 2016 r. na 9 zrealizowanych w 2018.

Liczba obiektów dostosowanych do pełnienia nowych funkcji publicznych, społecznych, kulturalnych, gospodarczych				
Obszar rewitalizacji	Rok bazowy 2016	Dane z roku 2017	Dane z roku 2018	Ocena realizacji
Zakładany rezultat:				rośnie
1. Podobszar Biały Kamień	0	0	1	rośnie
2. Podobszar Stary Zdrój	0	1	0	rośnie
3. Podobszar Śródmieście	1	4	1	rośnie
4. Podobszar Sobięcin	2	1	3	rośnie
5. Podobszar Nowe Miasto	0	0	2	rośnie
6. Podobszar Podgórze	1	0	1	rośnie
Obszar rewitalizacji Miasta Wałbrzych	4	6	8	rośnie

Projekty zrealizowane przez Urząd Miejski w Wałbrzychu w roku 2016:

1. Podobszar Śródmieście: Termomodernizacja budynku OSiR przy ul. Wysockiego 11a w zakresie remontu hali sportowej oraz przebudowy pomieszczeń biurowych na bursę;
2. Podobszar Sobięcin: Modernizacja i budowa budynków komunalnych – zadanie polegające na modernizacji substancji szkolnej w ramach programu „Szkoła od nowa” – remont sali gimnastycznej - Zespół Szkół nr 3, ul. Jordana w Wałbrzychu;
3. Podobszar Sobięcin: Przebudowa budynku Publicznej Szkoły Podstawowej nr 17 w Wałbrzychu na potrzeby przedszkola i szkoły podstawowej;

4. Podobszar Podgórze: Modernizacja substancji szkolnej w ramach programu "Szkoła od nowa" – budowa boiska wielofunkcyjnego na terenie PSP nr 5 w Wałbrzychu przy ul. Poznańskiej 9.

Ww. projekty nie zostały ujęte w Gminnym Programie Rewitalizacji, jednakże ze względu na ich charakter i wpływ na obszar rewitalizacji, powinny się w nim znaleźć.

Projekty zrealizowane przez Urząd Miejski w Wałbrzychu w roku 2017:

1. Podobszar Śródmieście: „Modernizacja i budowa budynków komunalnych – zadanie polegające na remoncie budynku na potrzeby MOPS” w zakresie przebudowy budynku zlokalizowanego przy ul. Kilińskiego 1 w Wałbrzychu na potrzeby Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wałbrzychu – zakończone w 2017;
2. Podobszar Śródmieście i Sobięcin: „Rozwój oferty kulturalnej w Aglomeracji Wałbrzyskiej poprzez przebudowę i doposażenie obiektów instytucji kultury w Wałbrzychu: Zadanie nr 1 "Przebudowa budynku przy ul. Broniewskiego 65A w Wałbrzychu na potrzeby Wałbrzyskiego Ośrodka Kultury i Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej "Biblioteka pod Atlantami w Wałbrzychu", Zadanie nr 2 "Adaptacja budynku przy ul. 1 Maja 149 na potrzeby oddziału bibliotecznego Zadanie nr 3 "Doposażenie w sprzęt komputerowy, biurowy, multimedialny wraz z oprogramowaniem w celu rozszerzenia dostępu do zbiorów Biblioteki pod Atlantami w Wałbrzychu". Termin realizacji: 22.01.2016 - 31.12.2017. Wartość całkowita projektu: 3 989 788,53 PLN, wartość dofinansowania ze środków Unii Europejskiej: 1 724 210,00 PLN.

Na obszarze rewitalizacji wykonano projekt w następującym zakresie:

- 1) Adaptacja budynku przy ul. 1 Maja 149 na potrzeby oddziału bibliotecznego, wartość ogółem: 704 622,82 zł, kwalifikowalne: 553 114,08 zł, dofinansowanie: 309 522,63 zł;
- 2) Doposażenie w sprzęt komputerowy, biurowy, multimedialny wraz z oprogramowaniem w celu rozszerzenia dostępu do zbiorów Biblioteki pod Atlantami w Wałbrzychu, wartość ogółem: 352 180,00 zł, kwalifikowalne: 285 525,20 zł, dofinansowanie: 159 779,90 zł (projekt ujęty w GPR);
3. Podobszar Stary Zdrój: Adaptacja wybranych pomieszczeń GZS nr 2 na potrzeby przedszkola w zakresie przebudowy części budynku Gminnego Zespołu Szkół nr 2 na potrzeby przedszkola przy ul. 11 Listopada 75 w Wałbrzychu;
4. Podobszar Śródmieście: "Modernizacja i budowa budynków komunalnych - zadanie polegające na remontach budynków administracyjnych Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu" w zakresie remontu pomieszczeń po byłej aptece przy ul. Dmowskiego 2 (adaptacja części budynku na rzecz świadczenia usług publicznych);
5. Podobszar Śródmieście: Rewitalizacja zabytkowego obiektu Muzeum Porcelany w Wałbrzychu wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Główny cel projektu: „Zwiększona dostępność do zasobów kulturowych regionu poprzez rozwój zasobów kultury, w tym podnoszenie jakości funkcjonowania instytucji kultury jako miejsc ochrony i prezentacji dziedzictwa materialnego i niematerialnego”. Termin realizacji: 01.04.2016 - 15.02.2017. Wartość całkowita projektu: 687 251,79 PLN. Wartość dofinansowania ze środków Unii Europejskiej: 471 955,10 PLN.

Projekty zrealizowane przez Urząd Miejski w Wałbrzychu w roku 2018:

1. Podobszar Sobięcin: Przebudowa budynku przy ul. 1 Maja 149 w Wałbrzychu na cele mieszkaniowe wraz z zagospodarowaniem terenu przyległego – zakończone w 2018. W wyniku przebudowy powstało 8 mieszkań socjalnych o łącznej powierzchni użytkowej – 500,25 m²;
2. Podobszar Sobięcin, Podgórze: Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej Gminy Wałbrzych położonych przy ul. 1 Maja 103-107, ul. Niepodległości 64, ul. Ogrodowej 2a i ul. 1 Maja 149, Termin realizacji: 04.09.2014-30.04.2018, wartość całkowita projektu: 4 762 417,92 zł, wartość dofinansowania ze środków Unii Europejskiej: 3 373 875,20 zł (projekt ujęty w GPR).
W ramach obszaru rewitalizacji:
 - Zadanie 1-Termomodernizacja budynku Publicznej Szkoły Podstawowej nr 17: Kwota kwalifikowalna – 1.222.582,59 zł , dofinansowanie 1.039.195,23 zł
 - Zadanie 2-Termomodernizacja budynku Domu Dziecka – ul. Niepodległości 64: Kwota kwalifikowalna - 351 257,65 zł , dofinansowanie: 298.568,98 zł
 - Zadanie 4-Termomodernizacja budynku – ul. 1 Maja 149: Kwota kwalifikowalna: 879.622,96 zł i dofinansowanie: 747 679,53 zł
3. Podobszar Sobięcin: Przebudowa budynku przy ul. 1 Maja 149 w Wałbrzychu na cele: siedziby RWS Sobięcin – zakończone w 2018;

4. Podobszar Nowe Miasto: Budowa Żłobka Samorządowego nr 7 przy ul. Truskawieckiej w Wałbrzychu - przeznaczony dla 65 dzieci w trzech grupach, koszt inwestycji to 4.135.500,00 PLN, w tym dofinansowanie 1,3 mln PLN w ramach programu Maluch + 2018 z Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej;
5. Podobszar Śródmieście: Adaptacja budynku Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 1 przy ul. Limanowskiego 12 w Wałbrzychu, do aktualnie obowiązujących przepisów oraz przebudowa części szkoły na potrzeby przedszkola wraz aranżacją pomieszczeń oraz wyposażeniem w konieczne instalacje w zakresie przebudowy części budynku Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 1 przy ul. Limanowskiego 12 w Wałbrzychu na potrzeby przedszkola;
6. Podobszar Biały Kamień: Program profilaktyki stomatologicznej dla dzieci przedszkolnych i szkolnych miasta Wałbrzych - wykonano remont i adaptację pomieszczenia na cele gabinetu stomatologicznego w Publicznej Szkole Podstawowej nr 2, ul Wańkowicza 13 w Wałbrzychu;
7. Podobszar Nowe Miasto: Modernizacja sali gimnastycznej w Publicznej Szkole Podstawowej nr 23 w Wałbrzychu.

Liczba osób korzystających ze zmodernizowanej/utworzonej infrastruktury społecznej, kulturalnej, gospodarczej – wskaźnik sfery funkcjonalnej, który obrazuje poziom zainteresowania lokalną ofertą m.in. instytucji społecznych i kulturalnych, które od roku 2016 (bazowego) poddały modernizacji miejsca swojej działalności. Analizie poddano frekwencję odwiedzin w bibliotekach i innych instytucjach kultury, zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji. Wszelkie inicjatywy związane z poprawą stanu technicznego infrastruktury miały na celu zwiększenie zainteresowania ofertą społeczną i kulturalną mieszkańców i turystów. Analiza danych udostępnionych przez Miejską Bibliotekę pod Atlantami, Muzeum Porcelany w Wałbrzychu oraz Centrum Nauki i Sztuki „Stara Kopalnia”, pokazują wzrost liczby odwiedzin. W roku 2016 r. liczba odwiedzających wyniosła 480.016, w roku 2018 zwiększyła się o ponad 48 tys. i osiągnęła poziom 528.397 osób. „Biblioteka pod Atlantami” oraz Muzeum Porcelany w Wałbrzychu w latach 2016-2017 realizowały projekty inwestycyjne związane z poprawą dostępności, modernizacją obiektów kultury oraz ich otoczenia w celu poprawienia jakości świadczonych usług. Były to projekty ujęte w GPR Wałbrzycha, tj.:

- Rewitalizacja zabytkowego obiektu Muzeum Porcelany w Wałbrzychu wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
- Rozwój oferty kulturalnej w Aglomeracji Wałbrzyskiej poprzez przebudowę i doposażenie obiektów instytucji kultury w Wałbrzychu: Zadanie nr 1 "Przebudowa budynku przy ul. Broniewskiego 65A w Wałbrzychu na potrzeby Wałbrzyskiego Ośrodka Kultury i Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej "Biblioteka pod Atlantami w Wałbrzychu", Zadanie nr 2 "Adaptacja budynku przy ul. 1 Maja 149 na potrzeby oddziału bibliotecznego Zadanie nr 3 "Doposażenie w sprzęt komputerowy, biurowy, multimedialny wraz z oprogramowaniem w celu rozszerzenia dostępu do zbiorów Biblioteki pod Atlantami w Wałbrzychu.

Liczba osób korzystających ze zmodernizowanej/utworzonej infrastruktury społecznej, kulturalnej, gospodarczej				
Obszar rewitalizacji	Rok bazowy 2016	Dane z roku 2017	Dane z roku 2018	Ocena realizacji
Zakładany rezultat:				rośnie
1. Podobszar Biały Kamień	29729	29385	27169	maleje
2. Podobszar Stary Zdrój	42193	40426	30319	maleje
3. Podobszar Śródmieście	304963	294581	380853	rośnie
4. Podobszar Sobięcin	18431	0	19840	rośnie
5. Podobszar Nowe Miasto	66384	60642	55138	maleje
6. Podobszar Podgórze	18316	16809	15078	maleje
Obszar rewitalizacji Miasta Wałbrzych	480.016	441.843	528.397	rośnie

3.3 Analiza stopnia realizacji Celu 3. *Stymulowanie rozwoju gospodarczego i osobistego*

WSKAŹNIKI DOT. PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

Liczba aktywnych działalności gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców - wskaźnik służy do ukazania aktywności gospodarczej mieszkańców poszczególnych obszarów (w odniesieniu do ulic).

Liczba aktywnych działalności gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców			
Obszar rewitalizacji	Rok bazowy 2016	Dane z roku 2018	Ocena realizacji
Zakładany rezultat:			rośnie
1. Podobszar Biały Kamień	63,60	99,11	rośnie
2. Podobszar Stary Zdrój	80,49	92,81	rośnie
3. Podobszar Śródmieście	155,05	128,20	maleje
4. Podobszar Sobięcin	50,71	50,73	rośnie
5. Podobszar Nowe Miasto	49,05	38,71	maleje
6. Podobszar Podgórze	42,27	74,85	rośnie
Obszar rewitalizacji Miasta Wałbrzych	72,14	81,77	rośnie

Na poziom lokalnej aktywności gospodarczej ma wpływ wiele czynników, m.in. takich jak: lokalny poziom rozwój gospodarczego, polityka zrównoważonego rozwoju miasta, lokalny rynek pracy oraz problemy ze znalezieniem stałego zatrudnienia, poziom dochodów mieszkańców i konsumpcja społeczna. Analiza ukazuje skalę poziomu przedsiębiorczości na obszarze rewitalizacji, dzięki czemu wyłania się obraz sytuacji kryzysowej w tym aspekcie. Rok bazowy 2016 to 72,14 aktywnych działalności na 1000 mieszkańców, zaś rok 2018 przyniósł wzrost wskaźnika na 81,77.

Stosunek wykreślonych działalności gospodarczych do liczby aktywnych działalności gospodarczych w mieście - skala zjawiska polegającego na likwidacji indywidualnej działalności gospodarczej jest istotnym wskaźnikiem, który pozwala na dokonanie analizy sytuacji gospodarczej, ekonomicznej, jak i społecznej mieszkańców.

Stosunek wykreślonych działalności gospodarczych do liczby aktywnych działalności gospodarczych w mieście			
Obszar rewitalizacji	Rok bazowy 2016	Dane z roku 2018	Ocena realizacji
Zakładany rezultat:			maleje
1. Podobszar Biały Kamień	65,76	120,40	rośnie
2. Podobszar Stary Zdrój	50,38	108,57	rośnie
3. Podobszar Śródmieście	55,04	103,41	rośnie
4. Podobszar Sobięcin	67,63	133,33	rośnie
5. Podobszar Nowe Miasto	63,34	128,87	rośnie
6. Podobszar Podgórze	70,54	112,40	rośnie
Obszar rewitalizacji Miasta Wałbrzych	60,28	113,32	rośnie

Wysoki poziom wskaźnika świadczy o słabej kondycji podmiotów gospodarczych, najbardziej pożądanym z punktu widzenia rozwoju przedsiębiorczości w mieście, czyli mikroprzedsiębiorstw świadczących o aktywności samych mieszkańców, obrazuje więc sytuację kryzysową w sferze gospodarczej. W roku 2016 stosunek wykreślonych działalności gospodarczych do liczby aktywnych działalności gospodarczych w mieście wynosił 60,28 a w roku 2018 wzrósł 113,32 – co świadczy o słabej kondycji podmiotów gospodarczych na obszarze rewitalizacji. Działalności gospodarcze otwierane są licznie przez aktywnych mieszkańców, natomiast funkcjonują w stosunkowo krótkim okresie czasu w wyniku słabej kondycji finansowej.

Liczba nowopowstałych mikroprzedsiębiorstw na obszarze rewitalizacji – to wskaźnik, który pokazuje aktywność samych mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy m.in. w wyniku braku odpowiednich ofert pracy na lokalnym rynku, podejmują decyzję o samozatrudnieniu. Dane pozyskane z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej pokazują, że w roku 2016 na obszarze rewitalizacji powstało 125 jednoosobowych działalności gospodarczych, a w roku 2018 liczba ta wzrosła i wyniosła 142.

Liczba nowopowstałych mikroprzedsiębiorstw na obszarze rewitalizacji			
Obszar rewitalizacji	Rok bazowy 2016	Dane z roku 2018	Ocena realizacji
Zakładany rezultat:			rośnie
1. Podobszar Biały Kamień	33	32	maleje
2. Podobszar Stary Zdrój	12	3	maleje
3. Podobszar Śródmieście	61	77	rośnie
4. Podobszar Sobiecin	3	1	maleje
5. Podobszar Nowe Miasto	6	7	rośnie
6. Podobszar Podgórze	10	22	rośnie
Obszar rewitalizacji Miasta Wałbrzych	125	142	rośnie

Liczba przedsiębiorstw korzystających z nowopowstałej infrastruktury (np. inkubatora przedsiębiorczości) – ukazuje skalę poziomu przedsiębiorczości i chęć prowadzenia przedsiębiorstwa na obszarze rewitalizacji. W okresie 2016 – 2018 na obszarze rewitalizacji Wałbrzycha nie odnotowano powstania nowej infrastruktury dedykowanej przedsiębiorcom. W roku 2018 rozpoczęto inwestycję na podobszarze rewitalizacji Śródmieście – jest nią przystanek kolejowy Wałbrzych Centrum wraz z powierzchniami handlowymi, jednak efekty tej inwestycji będzie można ocenić w roku 2020. Ponadto do końca 2020 Gmina Wałbrzych zaplanowała powstanie Wałbrzyskiego Inkubatora Przedsiębiorczości przy ul. Młynarskiej.

Liczba przedsiębiorstw korzystających z nowopowstałej infrastruktury (np. inkubatora przedsiębiorczości)			
Obszar rewitalizacji	Rok bazowy 2016	Dane z roku 2018	Ocena realizacji
Zakładany rezultat:			rośnie
Obszar rewitalizacji Miasta Wałbrzych	0	0	-

Liczba uruchomionych spółdzielni socjalnych na obszarze rewitalizacji – spółdzielnia socjalna to podmiot łączący cechy przedsiębiorstwa oraz organizacji pozarządowej (przedsiębiorstwo społeczne). Członkami spółdzielni socjalnej muszą być co najmniej w 50% osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Ustawowo celem spółdzielni jest powrót do uregulowanego życia społecznego i aktywności na rynku pracy jej członków. Spółdzielnia socjalna, jako rodzaj spółdzielni pracy, opiera się na zasadzie osobistego świadczenia pracy przez jej członków.

Liczba uruchomionych spółdzielni socjalnych na obszarze rewitalizacji			
Obszar rewitalizacji	Rok bazowy 2016	Dane z roku 2018	Ocena realizacji
Zakładany rezultat:			rośnie
Obszar rewitalizacji Miasta Wałbrzych	0	3	rośnie

Spółdzielnię socjalną mogą założyć osoby z pełną zdolnością do czynności prawnych i równocześnie zaliczające się do przynajmniej jednej z kategorii tj. np.: bezrobotni, niepełnosprawni, chorzy psychicznie, bezdomni realizujący indywidualny program wychodzenia z bezdomności, osoby opuszczające więzienie, które mają trudności z reintegracją społeczną oraz inne osoby, pod warunkiem, że ich liczba nie przekracza 50% ogólnej liczby założycieli. Wskaźnik ten ukazuje wzrost rozwoju osobistego mieszkańców – szczególnie tych zagrożonych wykluczeniem oraz jednocześnie rozwój gospodarczy obszaru rewitalizacji. Według danych pozyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Wałbrzychu oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w roku 2018 powstały 3 spółdzielnie socjalne w obszarze rewitalizacji miasta. W roku bazowym 2016 liczba ta wynosiła 0. Warto dodać, że powstanie ww. spółdzielni socjalnych wspierane było przez pracowników Urzędu Miejskiego, MOPS oraz lokalne NGO.

WSKAŹNIKI DOT. EDUKACJI

Liczba pracowni zawodowych/uczniów korzystających ze zmodernizowanych pracowni zawodowych – wskaźnik pokazujący poziom jakości kształcenia w szkołach ponadpodstawowych/zawodowych poprzez działania mające na celu tworzenie bazy warsztatowo-laboratoryjnej dla uczennic i uczniów, nauczycielek i nauczycieli zawodu. Zgodnie z zapisami Gminnego Programu Rewitalizacji, Gmina Wałbrzych poprzez dwa projekty, realizuje politykę mającą na celu stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi osobistemu uczniów szkół średnich. Projektami tymi są:

Liczba pracowni zawodowych/uczniów korzystających ze zmodernizowanych pracowni zawodowych				
Obszar rewitalizacji	Rok bazowy 2016	Dane z roku 2017	Dane z roku 2018	Ocena realizacji
Zakładany rezultat:				rośnie
Obszar rewitalizacji Miasta Wałbrzych	0	0	28	rośnie

- „Zawodowy Dolny Śląsk” współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Realizowany jest w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014-2020. Całkowita wartość projektu: 4 210 552,50 zł, kwota dofinansowania: 4 000 024,87 zł, okres realizacji projektu: od 02.01.2017 r. do 30.11.2018 r. Cele projektu: 1) osiągnięcie znaczącego wzrostu konkurencyjności uczennic i uczniów szkół placówek Dolnego Śląska kształcących się w zawodach deficytowych i RIS na rynku pracy; 2) poprzez realizację 5 zadań projektowych, doprowadzenie do sytuacji wzrostu kompetencji praktycznych (zorientowanych na przemysł) uczennic i uczniów, które w konsekwencji spowodują zwiększenie zatrudnienia absolwentów szkolnictwa zawodowego regionu;
- „Czas na zawodowców - innowacyjne wyposażenie wałbrzyskich szkół zawodowych” – cel projektu: unowocześnienie kształcenia poprzez rozwój pracowni kształcenia praktycznego w czterech wałbrzyskich publicznych ponadgimnazjalnych szkołach zawodowych oraz doposażenie ich w nowoczesny sprzęt i materiały do prowadzenia zajęć, odpowiadających potrzebom rynku pracy i regionalnej gospodarki. Zakres rzeczowy projektu: 1) prace remontowe w Zespole Szkół nr 7 im. Komisji Edukacji Narodowej, w ramach których zaplanowano dostosowanie pomieszczenia do potrzeb nowej pracowni zawodowej (technik eksploatacji portów i terminali) oraz wymianę pionów kanalizacyjnych w związku z modernizacją wyposażenia pracowni gastronomicznych; 2) zakup nowoczesnego sprzętu i wyposażenia do pracowni zawodowych w czterech szkołach zawodowych (Zespół Szkół nr 5 im. M. T. Hubera, Zespół Szkół nr 7 im. Komisji Edukacji Narodowej, Zespół Szkół Politechnicznych "Energetyk", Zespół Szkół Zawodowych Specjalnych). Termin realizacji: od 06.07.2016 r. do 30.11.2018 r. Wartość całkowita projektu: 3 529 966,35 PLN. Wartość dofinansowania ze środków Unii Europejskiej: 2 991 222,98 PLN.

Liczba osób korzystających z centrów kształcenia zawodowego na obszarze rewitalizacji – wskaźnik dotyczy zaangażowania osób dorosłych, dbających o rozszerzenie swoich zdolności zawodowych, dzięki czemu stają się bardziej atrakcyjni na rynku pracy. Na podstawie danych pozyskanych z Centrum Kształcenia Zawodowego działającego przy Zespole Szkół nr 5 w Wałbrzychu, w roku 2016 odnotowano 106 osób korzystających z CKU, natomiast w roku 2018 było ich 96 – o 10 mniej. Spadek nie jest na tyle duży, aby był mocno niepokojący. Wynikać może ze zmian wywołanych ujemnym saldem migracji na obszarze rewitalizacji. Odptyw ludności powodować może zmniejszenie liczny osób zainteresowanych podnoszeniem kwalifikacji, gdyż np. zmienili swoje miejsce zamieszkania.

Liczba osób korzystających z centrów kształcenia zawodowego na obszarze rewitalizacji				
Obszar rewitalizacji	Rok bazowy 2016	Dane z roku 2017	Dane z roku 2018	Ocena realizacji
Zakładany rezultat:				rośnie
1. Podobszar Biały Kamień	21	16	20	maleje
2. Podobszar Stary Zdrój	16	14	11	maleje
3. Podobszar Śródmieście	22	10	19	maleje
4. Podobszar Sobiecin	12	7	14	rośnie
5. Podobszar Nowe Miasto	22	20	20	maleje
6. Podobszar Podgórze	13	15	12	maleje
Obszar rewitalizacji Miasta Wałbrzych	106	82	96	maleje

Liczba dzieci objętych programami zajęć pozalekcyjnych w szkołach podstawowych i gimnazjach na obszarze rewitalizacji - zajęcia rozwijające zainteresowania i uzdolnienia oraz zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, to programy dbające o wszechstronny rozwój uczniów. Szkoły tworzą dzięki temu warunki do rozwoju osobistego, uwzględniając indywidualne możliwości i zainteresowania dziecka. Sprzyja temu tworzona przez szkołę oferta zajęć pozalekcyjnych. Głównym celem jest w szczególności pomoc uczniom zagrożonym niepowodzeniami edukacyjnymi, umożliwienie wszechstronnego rozwoju uczniom w wybranej przez nich dziedzinie, przeciwdziałanie patologiom społecznym. Na podstawie danych przekazanych przez Biuro Edukacji i Wychowania Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu, liczba uczniów objętych programami zajęć pozalekcyjnych ulega spadkowi, z 1350 w roku 2016, na 1080 w roku 2018. Na taką sytuację może mieć wpływ ujemne saldo migracji

– wraz ze zmniejszeniem się liczby ludności, zmniejsza się liczba uczniów w szkołach. Efektem jest mniejsze grono uczniów korzystających z dodatkowych zajęć.

Liczba dzieci objętych programami zajęć pozalekcyjnych w szkołach podstawowych i gimnazjach na obszarze rewitalizacji				
Obszar rewitalizacji	Rok bazowy 2016	Dane z roku 2017	Dane z roku 2018	Ocena realizacji
Zakładany rezultat:				rośnie
Obszar rewitalizacji Miasta Wałbrzych	1350	1192	1080	maleje

4. Ocena aktualności dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2025

Ocena aktualności GPR powinna zostać przeprowadzona w odniesieniu do wszystkich głównych elementów struktury tego dokumentu. Poniżej dokonano przeglądu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2025 w kontekście potwierdzenia aktualności jego zapisów na dzień opracowania niniejszego raportu – w odniesieniu do kluczowych elementów jego struktury.

4.1 Otoczenie lokalnych dokumentów strategicznych

W rozdziale 6 GPR wskazano następujące dokumenty strategiczne Gminy Wałbrzych jako źródła powiązań z procesem rewitalizacji.

Nazwa dokumentu	Uchwała przyjmująca	Zmiany w uchwałach
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Miasta Wałbrzycha do 2020 r.	Uchwała nr LXIII/645/2014 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 17 czerwca 2014 r.	Brak zmian
Strategia Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030 r.	Uchwała nr LVII/720/18 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 21 czerwca 2018 r.	Uchwała nieobowiązująca: Uchwała nr XLII/380/2013 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 16 stycznia 2013 r.
Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Aglomeracji Wałbrzyskiej	Pozytywnie zaopiniowana przez Instytucję Zarządzającą RPO WD - „Opinia w zakresie możliwości finansowania ZIT z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego 2014-2020 (RPO WD)”	Brak zmian
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wałbrzych	Uchwała nr XXI/180/11 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 28 listopada 2011 r.	Uchwała zmieniona będzie w czerwcu 2019 r.
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2020	Uchwałą nr XVI/231/15 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 29 grudnia 2015 r.	Brak zmian
Plan Gospodarki Niskoemisyjnej na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r. dla Gminy Wałbrzych z	Uchwała nr XXV/345/2016 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 21 czerwca 2016 r.	Uchwała nieobowiązująca: Uchwała nr X/139/2015 Rady

uwzględnieniem zapisów części wspólnej Planu dla Aglomeracji Wałbrzyskiej		Miejskiej Wałbrzycha z dnia 27 sierpnia 2015 r.
Program Ochrony Środowiska dla Miasta Wałbrzycha – miasta na prawach powiatu na lata 2016-2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2023	Uchwała nr XIX/289/2016 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 29 marca 2016 r.	Brak zmian
Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska, zwanej „Strategia Rozwoju Sudety 2030”	Uchwała nr III/30/18 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 27 grudnia 2018 r.	Uchwała nie ujęta dotychczas w GPR

Jak wynika z ww. zestawienia otoczenie dokumentów strategicznych procesu rewitalizacji Gminy Wałbrzych zmieniło się w odniesieniu do następujących dokumentów:

- Plan Gospodarki Niskoemisyjnej na lata 2014-2020 z perspektywą do 2030 r. dla Gminy Wałbrzych z uwzględnieniem zapisów części wspólnej Planu dla Aglomeracji Wałbrzyskiej,
- Strategia Rozwoju Aglomeracji Wałbrzyskiej z perspektywą do 2030 r.,
- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego południowej i zachodniej części Dolnego Śląska, zwanej „Strategia Rozwoju Sudety 2030”,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (planowane do przyjęcia uchwałą w czerwcu br.).

Zmiany wymagają ujawnienia w rozdziale 6 GPR i ponownego wskazania powiązań z procesem rewitalizacji miasta.

4.2 Diagnoza szczegółowa obszaru rewitalizacji

Diagnoza szczegółowa obszaru rewitalizacji nie wymaga zmian, gdyż pozostaje aktualna na dzień oceny.

4.3 Wizja, cele i kierunki działań

Wizja, cele strategiczne oraz kierunki działań nie wymagają zmian, gdyż pozostają aktualne na dzień oceny. W tym zakresie Gminny Program Rewitalizacji nie wymaga aktualizacji.

4.4 Przedsięwzięcia

Katalog podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych wymaga zmian w kierunku wynikającym z ustaleń procesu monitorowania:

- należy dokonać weryfikacji zapisów listy podstawowej projektów w ten sposób, żeby wykazać spójność każdego przedsięwzięcia tylko z jednym celem strategicznym;
- z powodu niskiego postępu w realizacji przedsięwzięć należy poddać weryfikacji istniejące projekty pod kątem ich wykonalności oraz uzupełnić o projekty charakteryzujące się wyższym stopniem wykonalności.

Gmina Wałbrzych zapewniła dodatkowe finansowanie dla przedsięwzięć o charakterze rewitalizacyjnym, w części nieobjętym zapisami obecnego GPR, w ramach pożyczki z Europejskiego Banku Inwestycyjnego, przyznanej w ramach tzw. Planu Junckera. Zgodnie z GPR wyodrębniono dla

potrzeb dodatkowych przedsięwzięć finansowanych środkami z pożyczki następujące sektory spójne z procesem rewitalizacji:

- środowisko (jakość powietrza, klimat),
- energia i efektywność energetyczna,
- budownictwo mieszkaniowe,
- pomoc społeczna,
- kultura,
- odnowa przestrzeni miejskich.

Wszystkie przedsięwzięcia ujęte w umowie z EBI są przedsięwzięciami wieloletnimi ujętymi w Wieloletniej Prognozie Finansowej Miasta Wałbrzycha. Łączna ich wartość to 240 mln. Zgodnie z polityką EBI udzielony kredyt to 50% wartości przedsięwzięć. Rozpoczęcie realizacji przedsięwzięć nastąpiło w 2018 roku. W związku z zawarciem umowy z EBI, zmieniło się źródło finansowania niektórych projektów wpisanych do GPR (kwota, jaką przeznaczono na finansowanie przedsięwzięć w ramach umowy EBI dotychczas zapisanych w GPR to 68 154 354,00 zł). W pozostałych przypadkach projekty finansowane z EBI wymagają ujawnienia w GPR na liście projektów podstawowych.

Dodatkową przesłanką do aktualizacji listy przedsięwzięć podstawowych jest konieczność uwzględnienia uwag do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2025, zgłoszonych przez Ministerstwo Rozwoju w Informacji nt. Oceny Programu Rewitalizacji z dnia 16.11.2016 r., dotyczących konieczności dostosowania listy projektów podstawowych i projektów uzupełniających do wymogów ustawy o rewitalizacji, jak również opracowania harmonogramu realizacji GPR.

4.5 Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Rozdział 4.1 GPR (Mechanizmy integrowania działań) wymaga uzupełnienia o opis zastosowanych narzędzi zapewnienia komplementarności planowanych interwencji, zapewniających efekt synergii działań (np. ścieżki komplementarności, matryce powiązań pomiędzy projektami, warunkowość wsparcia, itp.), na co wskazuje uwaga do Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2025, zgłoszona przez Ministerstwo Rozwoju w Informacji nt. Oceny Programu Rewitalizacji z dnia 16.11.2016 r.

4.6 Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji

Rozdział 4.2 GPR wymaga weryfikacji po zmianach na liście przedsięwzięć głównych. Ponadto zgodnie z uwagą zgłoszoną przez Ministerstwo Rozwoju w Informacji nt. Oceny Programu Rewitalizacji z dnia 16.11.2016 r. szacunkowe ramy finansowe realizacji programu powinny uwzględniać koszty zarządzania realizacją programu, które zostały pominięte w obowiązującej wersji GPR.

4.7 System zarządzania procesem rewitalizacji

Rozdział 9 GPR wymaga aktualizacji z związku ze zmianami Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego Wałbrzycha (Zarządzeniem nr 98/2018 Prezydenta Miasta Wałbrzycha z dnia 7 lutego 2018 r. zmieniające Zarządzenie Nr 368/2016 Prezydenta Miasta Wałbrzycha z dnia 18 maja 2016 r. w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu), w wyniku którego powołano z dniem 7 lutego 2018 r. Biuro Rewitalizacji i Planowania Przestrzennego, odpowiadające aktualnie za wdrażanie procesu rewitalizacji i nadzór nad GPR.

W ramach aktualizacji rozdziału 9 uwzględnić należy powołanie Zespołu ds. zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji - Zarządzenie nr 1009/2016 Prezydenta Miasta Wałbrzych z dnia 30 grudnia 2016 r. w sprawie ustanowienia Zespołu ds. zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji.

Ponadto zgodnie z uwagą zgłoszoną przez Ministerstwo Rozwoju w Informacji nt. Oceny Programu Rewitalizacji z dnia 16.11.2016 r. w opisie struktury zarządzania realizacją programu rewitalizacji nie

wskazano roli i znaczenia Komitetu Rewitalizacji, które powinny zostać uzupełnione na etapie aktualizacji programu. Ponieważ w dniu 12 stycznia 2017 roku Radni Rady Miejskiej Wałbrzycha podjęli uchwałę nr XXXV/438/2017 w sprawie przyjęcia Regulaminu określającego zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji, natomiast 11 kwietnia 2017 roku Prezydent Miasta Wałbrzycha, Zarządzeniem nr 269/2017 powołał skład Komitetu Rewitalizacji liczący 13 osób - GPR wymaga aktualizacji w tym zakresie.

4.8 System monitorowania procesu rewitalizacji

Rozdział 9.3 GPR (Monitoring i ocena wdrażania GPR) wymaga zmian w związku z uwagą zgłoszoną przez Ministerstwo Rozwoju w Informacji nt. Oceny Programu Rewitalizacji z dnia 16.11.2016 r., a dot. niskiej efektywności systemu monitorowania GPR, uniemożliwiającego ocenę skuteczności zaplanowanej interwencji. W rozdziale 9.3 przedstawiono zestawienie wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego służące monitorowaniu wdrażania programu rewitalizacji w odniesieniu do celów rewitalizacji. Nie wskazano natomiast wartości bazowych i docelowych ww. wskaźników, które umożliwiłyby rzeczywiste określenie stopnia realizacji celów programu.

Dodatkowo z systemu monitorowania należy usunąć wskaźniki, których pozyskanie w obecnym stanie nie jest możliwe (dane nt. przestępczości, saldo migracji ludności) – w odniesieniu do punktów adresowych. Należy jednoznacznie przypisać każdy projekt do jednego celu strategicznego, aby umożliwić pomiar postępu w realizacji pojedynczych celów GPR.

Ponadto macierz monitorowania celów GPR wymaga gruntownej weryfikacji po zmianach na liście przedsięwzięć głównych.

4.9 Określenie niezbędnych zmian w uchwałach podejmowanych w trybie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego

W związku z aktualizacją Wieloletniego Programu Gospodarowania Zasobem Mieszkaniowym Gminy Wałbrzych na lata 2019-2023, przyjętego Uchwałą Nr LXI/751/18 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 27 września 2018r. (zmiany Uchwałą nr VI/59/19 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 28 lutego 2019 r.), weryfikacji powinny podlegać zapisy rozdziału 7 GPR poprzez wskazanie na brak konieczności wprowadzania zmian do obowiązującej Uchwały Nr LXI/751/18 z dnia 27 września 2018r. w sprawie przyjęcia Wieloletniego Programu Gospodarowania Zasobem Mieszkaniowym Gminy Wałbrzych na lata 2019-2023.

Analizie aktualności w GPR należy również poddać obowiązujące uchwały w sprawie zasady wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Wałbrzych (Uchwała Nr LVIII/584/2014 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 20 lutego 2014 r., zmieniona Uchwałą Nr LXV/658/2014 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 29 sierpnia 2014 r.), które funkcjonują w powiązaniu z powyższym WPGZMGW.

4.10 Narzędzia planistyczne wynikające z ustawy o rewitalizacji

W związku z realizacją projektu „Finansowe i planistyczne narzędzia w programowaniu i wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020, gmina Wałbrzych opracowała następujące dokumenty planistyczne, zmieniające kierunki polityki rozwoju przestrzennego miasta:

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w rejonie ulic Lubelskiej – Piotra Wysockiego w Wałbrzychu – Uchwała Nr XLVII/574/2017 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 31 sierpnia 2017 r. Zmienia w części uchwałą XXVI/235/08 z dnia 27 czerwca 2008 roku. Obszar

ok. 7 ha. Plan zrealizowany na potrzeby budowy centrum przesiadkowego zlokalizowanego na poprzemysłowych, zdegradowanych terenach podobszaru Śródmieście.

- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru ograniczonego ulicami Garbarską, Młynarską, Św. Jadwigi oraz Mickiewicza w Wałbrzychu – Uchwała Nr XLIX/597/2017 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 26 października 2017 r. Zmienia częściowo Uchwałę III/38/98 z dnia 11 grudnia 1998 roku – obszar ok. 8 ha. Plan zrealizowany na potrzeby zlokalizowania Wałbrzyskiego Inkubatora Przedsiębiorczości. Uporządkował również m.in. kwestie parkingowe na tej części podobszaru Śródmieście.
- miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego obszaru położonego w rejonie ulic Przemysłowej – 1-go Maja – Gen. W. Sikorskiego w Wałbrzychu – Uchwała Nr LXI/757/18 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 27 września 2018 r.- obszar ok. 17 ha. Plan w części zlokalizowany na podobszarze rewitalizacji porządkujący sposób zagospodarowania terenów mieszkaniowo-usługowych i zrealizowany m.in. dla zabezpieczenia terenu pod budowę cerkwi wraz z nowymi przestrzeniami rekreacyjnymi w sąsiedztwie tego podobszaru.

Ponadto na różnym etapie zaawansowania procedury formalno-prawnej są następujące dokumenty planistyczne:

- projekt Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Wałbrzycha, to całkowicie nowy, zastępujący dotychczasowe opracowanie dokument, realizowany m.in. z uwagi na przesłankę wynikającą z art. 20 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz.U. z 2018 r., poz. 1398 z późn. zm.). Przeszedł on niemal całą procedurę wynikającą z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Planowane uchwalenie – czerwiec 2019 r.
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obszaru w rejonie ulicy Ratuszowej w Wałbrzychu – Uchwała Nr LXI/755/2018 Rady Miejskiej Wałbrzycha z dnia 27 września 2018 r. ustalający zasady funkcjonowania i sposób zagospodarowania części Białego Kamienia w tym m.in. zabudowy mieszkaniowej i mieszkaniowo-usługowej na podobszarze rewitalizacji Biały Kamień. Część tego dokumentu powstała w oparciu o z wykorzystaniem wykonanych wytyczne konserwatorskie i koncepcje urbanistyczną. Planowane uchwalenie – styczeń 2019 r.
- projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego północno-zachodniej części obszaru Śródmieścia w Wałbrzychu – projekt będzie przygotowywany w oparciu o realizowane opracowania analityczne, koncepcje urbanistyczne i wytyczne konserwatorskie (realizowane w ramach projektu „Finansowe i planistyczne narzędzia w programowaniu i wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha”) dla tej części podobszaru Śródmieście. Planowane przystąpienie do opracowywania dokumentu – czerwiec 2019 r.

Opracowania te zmieniają dotychczas obowiązujące warunki prowadzenia procesu rewitalizacji w sferze przestrzennej, przy czym umożliwiają pełną wykonalność interwencji rewitalizacyjnej objętej zapisami Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2025.

Zmiana warunków prowadzenia procesu rewitalizacji w sferze przestrzennej wywołuje konieczność weryfikacji zapisów następujących rozdziałów GPR:

- rozdz. 8.1 – Zakres niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- rozdz. 8.2 - Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego konieczne do uchwalenia lub zmiany,
- rozdz. 8.3 - Ustanowienie Specjalnej Strefy Rewitalizacji,
- rozdz. 8.4 – Uchwalenie Miejscowego planu rewitalizacji.

W związku z istotną zmianą listy przedsięwzięć podstawowych konieczny do zmiany jest również załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji Wałbrzycha.

5. Podsumowanie i wnioski

Przeprowadzona analiza monitoringowa jest pierwszą od uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha w roku 2016. W odniesieniu do założenia, że rewitalizacja jest procesem długofalowym, pierwsze dwa lata prowadzonych prac to bardzo krótki okres. Uchwalając GPR uznano, że rok 2025 jest terminem granicznym dla prowadzonych działań i ich oceny. Trudno więc oczekiwać uzyskania zadowalających wyników w odniesieniu do wszystkich czynników kryzysowych obszaru rewitalizacji już po dwóch latach realizacji prac w sytuacji, gdy znaczna część przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest dopiero w trakcie realizacji.

Przeprowadzona analiza wskaźników ukazuje częściową poprawę negatywnych zjawisk, które mogą wynikać z wdrożonych projektów, jednakże aby osiągnąć trwałe i silny efekt należy kontynuować realizację rozpoczętych prac.

W wyniku przeprowadzonej analizy oceny postępu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2025 nie udało się prawidłowo ocenić zaawansowania w realizacji interwencji rewitalizacyjnej w podziale na cele:

- I. Wzrost aktywności i zaradności mieszkańców;
- II. Wysoka jakość przestrzeni publicznej i poprawa warunków zamieszkania;
- III. Stymulowanie rozwoju gospodarczego i osobistego.

W związku z powyższym rekomenduje się wprowadzenie zmian do zapisów GPR, w celu korekty systemu monitorowania.

Jak wynika z zapisów raportu, proces monitorowania GPR wymaga poprawy efektywności, gdyż w obecnym kształcie uniemożliwia pozyskanie faktycznej wiedzy o pozytywnych zmianach obszaru rewitalizacji w układzie celów GPR. Poprawa efektywności powinna dotyczyć z jednej strony zapisów przedsięwzięć podstawowych (poprzez jednoznaczne przypisanie każdego projektu do jednego celu strategicznego), jak również weryfikację macierzy do monitorowania postępu GPR poprzez:

- usunięcie wskaźników, dla których brak jest możliwości pozyskania obecnie danych w odniesieniu do punktów adresowych,
- uzupełnienie wartości bazowych i docelowych wskaźników,
- dostosowanie katalogu wskaźników do zmienionej listy przedsięwzięć głównych.

Natomiast wyniki monitorowania odwzorowane we wskaźnikach zjawisk kryzysowych obszaru rewitalizacji wskazują w większości na pozytywne efekty interwencji rewitalizacyjnej Wałbrzycha. W tym zakresie rekomenduje się kontynuację interwencji w ramach wynikających z opracowanego GPR.

Dodatkowo z weryfikacji zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2025 pod kątem jego aktualności wynika, iż w następujących aspektach dokument powinien zostać dostosowany do stanu faktycznego:

- opisy przedsięwzięć podstawowych z uwagi na konieczność odwzorowania ich stanu faktycznego oraz uzupełnienia o nowe działania, które Gmina Wałbrzych planuje do realizacji, a których dotąd nie wpisano do programu,
- system monitorowania, w zakresie poprawy jego efektywności oraz dostosowania do zweryfikowanej listy przedsięwzięć podstawowych,
- otoczenie lokalnych dokumentów strategicznych – z uwagi na aktualizację części opracowań (w szczególności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wałbrzych),

- mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych – w związku ze zmianami na liście projektów podstawowych,
- szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji – w związku z koniecznością dostosowania do zweryfikowanej listy przedsięwzięć podstawowych,
- system zarządzania procesem rewitalizacji - z uwagi na konieczność odwzorowania stanu faktycznego organizacji procesu rewitalizacji,
- określenie niezbędnych zmian w uchwałach podejmowanych w trybie ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego – w związku ze zmianą toczenia prawnego analizowanych aktów prawnych,
- narzędzia planistyczne wynikające z ustawy o rewitalizacji – w związku ze zmianą polityki planowania przestrzennego miasta.

Opisany zakres zmian wymaga uruchomienia procedury aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2025 w trybie przewidzianym art. 22 ust. 3 oraz art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.